

LETO XXV. — Številka 32

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 19. 4. 1972

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik,
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik
in sicer ob sredah in sobotah.

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Takšne so bile posledice hude prometne nesreče, ki se je pripetila v nedeljo zvečer ob pol devetih na viaduktu Peračica. V nesreči je ena oseba izgubila življenje. Pešec Marjan Andrija z Jesenic je hodil po avto cesti od Podtabora proti Crutcu. Na viaduktu je šel po sredini leve polovice cestišča. Takrat je pripeljal nasproti voznik osebnega avtomobila Lucijan Krivec iz Ljubljane in zadel pešca s prednjim delom vozila tako, da je padel na pokrov motorja in po 68 metrih vožnje obležal na cesti mrtev. Pri nesreči so bili ranjeni tudi sopotniki v Krivčevem avtomobilu, in sicer Poljak Roman Sadowski ter Breda in Igor Krivec. (Jk) — Foto: F. Perdan

V soboto je bila v Predosljah vaja odbora splošnega ljudskega odpora in civilne zaštite. To je bila prva vaja v krajevni skupnosti v kranjski občini. Bila je dobro organizirana in vsi, ki so v njej sodelovali, so prizadevno in po najboljših močeh skušali pokazati, kaj so doslej pridobili v teoretičnem pouku. A. Z. — Foto: F. Perdan

Delovnim organizacijam glede evidence o uspešnem cepljenju zoper črne koze

Nujno naprošamo in pozivamo vse delovne organizacije, da pripravijo sezname svojih delavcev, ki so bili uspešno cepljeni zoper koze. Sanitarnim inšpekcijam je namreč naročeno, da kontrolirajo uspešnost cepljenja in da proti delovnim organizacijam ter posameznikom, ki kršijo temeljni zakon o zatiranju in preprečevanju nalezljivih bolezni in odredbo o obveznem cepljenju prebivalstva zoper koze, sprožijo upravni postopek in pri tem uporabijo vse predpisane sankcije.

Sodelovanje delovnih organizacij pri preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni namreč predpisuje drugi člen temeljnega zakona o preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni.

Republiški štab za borbo proti karantenskim boleznim

Učinkovitejše delo občinskih komisij

Na nedavnem posvetovanju nju predsednikov in tajnikov občinskih komisij za vloge in pritožbe z vse Gorenjske v Kranju so ugotovili, da bi moralo biti v prihodnje njihovo delo bolj učinkovito. Poudarili so, da največ pritožb občanov lahko rešijo le v občinah, ker so najbližje službam in delovnim organizacijam. Vendar pa se še vedno dogaja, da se ljudje raje pritožujejo na zvezne in republiške pritožbene organe.

To, včasih precej dolgo pritožbeno pot, bi lahko skrajšali, če bi imele občinske komisije za vloge in pritožbe pri obravnavanju problemov bolj proste roke. Lani so na primer v sedmih gorenjskih občinah obravnavali nekaj nad sto zadev. Skoraj tri četrtine pa so jih dobili od zveznih in republiških organov.

Opažajo tudi, da število pritožb na področju delovnih pravnih razmer na Gorenjskem upada. Vzrok za to so bolj urejeni samoupravni odnosi in večje možnosti za zaposlovanje. Po drugi strani

pa so ugotovili, da je za zdaj še prešlabo poskrbljeno za pravno pomoč delavcem.

Menili so tudi, da bi pritožbe, ki jih ljudje pošiljajo občinskim organom, zbrali in obravnavali v komisiji. Kadar pa gre za kolektivne pritožbe, pa bi v komisijo vključili tudi predstavnike delovnih organizacij. Kolektivnih pritožb je namreč v zadnjem času vedno več.

A. Z.

jubilejna mesanica
BRAVO

specerija
BLEB 15

Večji vpliv komunistov na kulturno življenje

Namen sestanka je bil pregledati in analizirati delo jeseniških društev in poklicnih ustanov ter opredeliti vlogo kulturne skupnosti. Razen tega pa je bil namen sestanka

tudi v tem, da jeseniške družbenopolitične organizacije začno aktivno posegati v kulturno življenje. O problemih kulture so zadnjč razpravljali že pred tremi leti.

Delo amaterskih kulturnih skupin in delo poklicnih kulturnih ustanov ovira že leta in leta vrsta težav: premajhni prostori, nezadostna finančna sredstva, pomanjkanje kadrov. Zanimanje za razne oblike kulturnega dela in udeleževanja upada, upada pa tudi število obiskovalcev na posameznih kulturnih prireditvah. Vsekakor so vzroki tudi v tem, ker kulturne ustanove in društva zaradi objektivnih vzrokov ne morejo nuditi tega, kar zahteva sedanj čas — nove, času primerne oblike kulturnega dela in življenja.

Vzporedno s težavami ustanov in društev pa se pojavlja tudi vprašanje vloge na novo ustanovljene kulturne skupnosti. Tako kot vse ostale, tudi jeseniška kulturna skupnost šele išče svojo pot in mora svoj program dela še dokončno izoblikovati. Vsekakor bo prav kulturna skupnost tisti odločilni usmerjevalec, snovalec in oblikovalec kulturnega življenja v občini.

Komunisti so se na petkovem sestanku ogrevali in zavzemali predvsem za to, da bi pri oblikovanju kulturnega življenja upoštevali želje in zahteve časa in ljudi, ki jim je kultura namenjena, da bi ostro nastopali proti ozkostim, kulturo pravilno usmerjali, da bi se povsod zavedali, da sta proizvajalec in kultura ozko povezana in da investicije v kulturo niso izgubljene, temveč bogato naložene.

V živahni razpravi so omenjali predvsem težave, v katerih so posamezna društva in ustanove. Menili so, da se tudi drugod ukvarjajo s podobnimi težavami in da stanje, v katerem se je znašla jeseniška kultura, ni značilno le za Jesenice. Na Jesenicah pa so problemi tako zelo boleči in aktualni predvsem zato, ker je bilo na Jesenicah kulturno življenje nekaj zelo pestro, bogato in razgibano in se sedanje mrtvilo toliko bolj občuti. Menili so, da je osnovna naloga za reševanje sedanjega stanja predvsem vključevanje velikega števila ljudi v kulturno življenje. Poleg tega bo treba zagotoviti čimvečji vpliv komunistov in ne nazadnje kulturo povsod pravilno vrednotiti in ji priznati tisto mesto v naši samoupravni družbi, ki ji pripada.

D. Sedej

POSLANSKA PISARNA

IZ DELA REGIONALNEGA KLUBA POSLANCEV

● V začetku tega meseca se je sestel sekretariat regionalnega kluba poslancev za Gorenjsko in obravnaval organizacijske razprave o osnutku novega zakona o gozdarstvu, organizacijsko posvetovanja o turističnem razvoju na Gorenjskem in organizacijsko posvetovanja o predvidenem novem zakonu ZVVI.

SIRSI RAZGOVOR O OSNUTKU ZAKONA O GOZDOVIH
● V začetku maja bodo poslanci dobili delovno zasnovano zakona o gozdovih. Zasnova izhaja iz ustavnih dopolnil, tako da bo republiška skupščina sprejela popolni republiški zakon o gozdovih. Ko je direktor Gozdnega gospodarstva Kranj razlagal posamezne značilnosti sedanje zasnove, je poudaril, da je nerешenih še cela vrsta vprašanj glede samofinanciranja. Razen tega še vedno ni rešeno vprašanje položaja kmeta.

Ce bo z novim zakonom sproščen promet z lesom, bo cela vrsta stvari, ki se sedaj navezujejo nanj, postavljena na glavo (reprodukcija, strokovne službe, izobraževanje, gradnja cest in drugih komunalnih naprav).

Ceprav ni mogoče ugotoviti, koliko denarja bi bilo v prihodnje potrebno za gospodarjenje z gozdovi, je že sedaj gotovo, da bo novi zakon, če se bo promet z lesom sprostil, moral tudi urediti; pa naj bo to od kubičnega metra lesa ali pa od hektarja gozdne površine.

Mnenja so, da je sedanj način zbiranja sredstev za biološko amortizacijo od zasebnih kmetov dobro organiziran in zelo enostaven. Ker se lahko zgodi, da bo sedanj način zbiranja sredstev po novem zakonu odpadel, bo treba rešiti tudi to vprašanje. Zaradi spremenjenega sistema prometa z lesom pa lahko nastane tudi problem zbiranja sredstev za izobraževanje in štipendiranje.

Skratka, direktor Gozdnega gospodarstva Kranj Metod Vizjak je menil, da pri predvidenem novem zakonu o gozdovih za zdaj ne kaže, da bi bile nekatere stvari poenostavljene in se bo zato v razpravi treba spoprijeti s kar lepo vrsto problemov in vprašanj. Preprosto povedano gre namreč za to, da bo treba ves sedanj sistem spremeniti, če se bo promet z lesom sprostil.

Zato je sekretariat regionalnega kluba poslancev sklenil, da bo po izdelavi osnutka zakona najprej pripravil ožji razgovor s poslanci in predstavniki Gozdnega gospodarstva, potem pa bo klub pripravil še širše posvetovanje.

TURISTIČNI RAZVOJ GORENJSKE

● Prvotno je bilo predvideno, da bo klub poslancev pripravil širše posvetovanje o problematiki in turističnem razvoju na Gorenjskem. Zato je Turistični progres iz Radovljice pripravil tudi posebno gradivo za razpravo. Ker pa nadaljnji turistični razvoj sodi v okvir dolgoročnega razvoja Gorenjske, o tem pa bosta pripravila razpravo svet gorenjskih občin in medobčinski svet ZK za Gorenjsko, se je sekretariat kluba odločil, da bo gradivo pismeno posredoval poslancem. Na podlagi omenjenega gradiva se bodo poslanci lahko vključili tudi v širšo razpravo o nadaljnjem razvoju Gorenjske.

NOV ZAKON O ZVVI

● Ker se pripravljajo novi zakon o zvezi vojaških vojni invalidov, bo regionalni klub poslancev pripravil širšo razpravo o značilnostih bodočega zakona. Poleg predstavnikov zveze vojaških vojni invalidov z vse Gorenjske se bodo te razprave udeležili tudi poslanci socialno zdravstvenega in republiškega zbora republiške skupščine z Gorenjske in predstavniki sekretariata za socialno in zdravstveno varstvo slovenske skupščine.

ZAKON O ZDRUŽEVANJU KMETOV

● 30. člen predloga zakona o združevanju kmetov v sedanjem predlogu določa, da je temeljna organizacija združenega dela praviloma pravna oseba, če se drugače ne odloči. Če bi bil takšen predlog sprejet, bi po mnenju poslanca Janeza Eržena imelo to negativne posledice: Ker ustavna dopolnila dajejo vse možnosti organizacijam združenega dela, je po njegovem mnenju takšno zakonsko določilo nepotrebno. Torej vrstne zadeve naj se prepustijo kolektivu, ne pa zakonu. Zadržna zveza in sekretariat za kmetijstvo republiške skupščine pa naj nudita pomoč tistim, ki teh pravic nimajo urejenih po samoupravni poti.

A. Zalar

Priprave na kurirčkovo pošto

Ker je letos 10. obletnica kurirčkove pošte, so se v tržiški občini za to jubilejno akcijo temeljito pripravili. Pri izvedbi programa bodo sodelovali DPM kot organizator in občinski odbor ZB ter ZRVS. Pred prihodom kurirčkove pošte v tržiško občino bo tovariš Stejko Urbanc obiskal vse tri osnovne šole. Učencem bo pripovedoval o delovanju partijske tiskarne in Dolžanovi soteski in jim pokazal originalne izdelke tiskarne.

V tržiško občino bo vstopila kurirčkova pošta 20. aprila, ko jo bodo prejeli

učenci podružnične osnovne šole Leše v Peračici od pionirjev iz občine Radovljica. V tržiški občini se bo pošta zadrževala štiri dni. Osrednja slovesnost kurirčkove pošte pa bo 22. aprila v Trziču pred paviljonom NOB. Tu jih bo sprejel predsednik občinskega odbora ZB Andrej Pahar in jim izrekel dobrodošlico. Prebrali bodo pozdravno pismo tovarišu Titu in nekaj spisov učencev o NOB. V ponedeljek, 24. aprila, pa bodo tržiški učenci pri zadržanju mostu predali pošto učencem iz Dupelja.

— Jp

JESENICE

● Maja se bodo člani občinskega komiteja ZKS Jesenice sestali dvakrat. Na prvem sestanku bodo razpravljali o problemih jeseniške kulture, na drugem pa o socialnem razlikovanju.

● Na delavski univerzi so končali s tečajem higienskega minimuma, ki so ga organizirali za delavce, zaposlene v živilski stroki. Končali so se tudi tečaji civilne zaščite za gasilce, v Gozd-Martuljku pa so pričeli s tečajem italijanskega jezika za gostinske delavce Viatorja.

D. S.

KRANJ

● Kranj, 18. aprila — Popoldne je bila v stavbi občinske skupščine redna seja občinske konference socialistične zveze. Člani konference so potrdili predlog žirije za podelitev občinskih priznanj OF in razpravljali o uresničevanju valilnega programa iz leta 1969 in o vsebinskih pripravah na volitve prihodnjega leta. Letošnja priznanja OF bodo podeljena na svečani akademiji, ki bo v torek, 25. aprila, ob 18. uri v kinu Center v Kranju.

● V četrtek popoldne se bosta na skupni seji sestala oba zbora kranjske občinske skupščine. Med drugim bosta razpravljala o letošnjih gospodarskih gibanjih in o programu razvoja socialnega varstva v občini.

● V petek bo seja predsedstva občinskega sindikalnega sveta. Razpravljali bodo o plačilnih možnostih delovnih organizacij v občini in o posledicah večstranske poravnave.

RADOVLJICA

● V dvorani radovljiske graščine bo v četrtek popoldne seja skupščine kulturne skupnosti, na kateri bodo med drugim obravnavali program in finančni načrt kulturne skupnosti za letos. Razen tega bodo razpravljali še o kulturi v delovnih organizacijah in o družbenem dogovoru o kulturni akciji med kulturno skupnostjo in občinskim sindikalnim svetom.

● V petek popoldne bo redna seja občinske konference socialistične zveze. Na dnevnem redu je razprava o vsakdanji praksi in delovnih oblikah socialistične zveze v okviru statutarnih sprememb. Na seji pa bo komisija predložila tudi predloge za letošnja priznanja OF.

A. Z.

TRZIČ

● V ponedeljek se je sestala na četrti redni seji komisija za podelitev priznanj OF pri ObK SZDL Trzič. Razpravljali so o osemindesetih predlogih, ki jih je poslalo trinajst krajevnih organizacij. Odločili so se, da podelijo priznanja štirim kandidatom. Opravljeno delo komisije je bilo dokončno in samostojno. O izidu dela bo komisija obvestila vse krajevne organizacije. Priznanja OF bodo podelili 26. aprila na slavnostni seji v paviljonu NOB v Trziču.

— Jp

Simpozij na Bledu

Na Bledu je bil prejšnji teden petdnevni simpozij mednarodne agencije za atomsko energijo s sedežem na Dunaju o uporabi nuklearnih aktivacijskih metod na področju naravoslovnih znanosti. Simpozija se je udeležilo okrog 120 znanstvenikov

iz 14 držav članic mednarodne agencije. V imenu jugoslovanske vlade je bil gostitelj simpozija inštitut Jožef Stefan.

Na simpoziju so obravnavali vlogo aktivacijskih metod na področju medicine, biolo-

gije, veterine, zdravstvenega in industrijskega varstva ter zaščite okolja. Jugoslavijo so zastopali sodelavci inštituta za nuklearne vede v Vinčah pri Beogradu, inštituta Rudjer Bošković iz Zagreba in inštituta Jožef Stefan iz Ljubljane.

A. Z.

Proti gradnji novih oljarn

»Res je, da potrošnja jedilnega olja nenehno narašča, vendar ne tako, da obstoječe oljarne v Jugoslaviji ne bi mogle pokriti vseh potreb na trgu... Zato smo proti gradnji nepotrebnih objektov.«

Takšno je stališče delavcev Kmetijsko živilskega kombinata Kranj — obrata Oljarica v Britofu. Zakaj? Ni še tako dolgo, ko je stekla proizvodnja v novi oljarni v Obrenovcu, kmalu pa bo tudi v oljarni v Somboru. Izdelani so tudi že načrti za novo oljarno v Novi Gradiški, razen tega se obstoječe oljarne v Jugoslaviji modernizirajo in povečujejo proizvodne zmogljivosti. Kljub sedanjim in omejenim novim zmogljivostim pa se v državi še vedno pojavljajo želje po gradnji novih oljarn. Tako bi radi gradili v Bački Topoli, v Sidu, Bački Palanki, Negotinu, Sentu in v Bogatiču.

Prav te želje so privedle kolektiv obrata Oljarica, da se je odločil za protest. Problem je namreč v tem, da se kljub precejšnjemu uvozu surovega olja sedanje oljarne nenehno srečujejo s pomanjkanjem surovin in nepopolno zasedenostjo zmogljivosti. Po drugi strani pa ne kaže in tudi možnosti ni, da bi se proizvodnja domačih surovin za jedilno in tehnično olje povečala, saj bi to pomenilo velike spremembe na agro-

tehničnem področju pri nas. Skratka, potrebam po olju na domačem trgu, katerega potrošnja bo zaradi nedavno usklajenih cen z mastjo naraščala počasneje kot v zadnjih letih, bodo v prihodnje kos sedanje in še nekatere predvidene oljarne, v katerih bo v kratkem stekla proizvodnja.

Gradnja novih oljarn bi zato po mnenju delavcev obrata Oljarica in predstavnikov KZK Kranj pomenila nesmotrno vlaganje denarja, in to prav v času, ko ga tisti, ki bi radi oljarne gradili, nimajo in ko sredstev nasploh pri-

manjkuje. Večje število oljarn v Jugoslaviji bi nas takoj hitro pripeljalo do še večjih gospodarskih težav.

V kmetijsko živilskem kombinatu se sicer zavedajo, da nimajo pravice in možnosti preprečevati gradnjo novih oljarn v Jugoslaviji. Da pa na podlagi podatkov in prihodnjih potreb ne bi prišlo v tem delu jugoslovanskega gospodarstva v bližnji prihodnosti do nepotrebnih težav, so o tem prek gorenskih poslancev obvestili republiške in zvezne organe.

A. Zalar

Preusmerjanje v turizem

V obdelavi možnosti razvoja turizma v tržiški občini je bilo pretekli teden obdelano področje visokogorskih kmetij Doline in Loma. Razgovori z lastniki visokogorskih kmetij so pokazali, da bo možno nuditi na območju Doline 80 ležišč in na območju Loma 123 ležišč. Od

tega bo približno 50 odstotkov ležišč v brunaricah, ki bodo zgrajene v neposredni bližini kmetij. Nadmorska višina, na kateri ležijo kmetije, se g'blje od 700 do 1100 metrov. Povsod bo možno nuditi turistom letno-zimsko rekreacijo. Dela za preusmeritev v turizem se bodo začela izvajati že v tekočem letu. Tako bi bilo možno že v naslednjem letu sprejeti nekaj turistov na oddih na visokogorske kmetije.

Tudi v teh dveh območjih je bilo najetih že nekaj kreditov v višini 240.000,00 dinarjev za dobo petih let. V preteklem letu so uporabili v tržiški občini za preusmeritev v turizem 339.000,00 dinarjev kreditov, v letošnjem letu pa skupno kar 435.000,00 dinarjev.

— Jp

Turizem in gostinstvo

predlogu nadaljnega turističnega razvoja Gorenjske, pa so nedvomno še veliko večje. Prav zato bi bil že skrajni čas, da se končno uredi status te osrednje organizacije. Gorenjska turistična zveza namreč trenutno deluje na principu združevanja občanov. To pa delo in učinkovitost včasih močno zmanjšuje. Kot primer naj povemo, da bi glede na podobne oziroma sorodne turistične organizacije v tujini Gorenjska turistična zveza morala imeti položaj organizacije posebnega družbenega pomena. To bi jo rešilo iz sedanjega neurejenega sistema financiranja, pripomoglo bi k utrditvi turističnih organizacij oziroma društev v občinah, okrepilo članstvo itd. Da gre pri tem za pomembno vprašanje, nedvomno potrjujejo tudi načrti in programi o razvoju turizma na Gorenjskem.

A. Z.

SLOVENIJALES

LJUBLJANA

Razstava in prodaja v Savskem logu se nadaljuje

3 X

komponibilni program marie

e - program - barbara

Stanovanjsko pohištvo Stavbeno pohištvo

Keramične obloge Gradbeni material

Dostava na dom

Za stanovanjsko pohištvo

Kredit do 10.000 din

Odbora skupine za gozdarstvo in lovstvo pri svetu za gozdarstvo in lesno industrijo zvezne gospodarske zbornice bosta imela 20. in 21. aprila na Bledu sejo in posvetovanje o razvoju turizma kot gospodarske dejavnosti v gozdarstvu. Razpravljali bodo tudi o lovnem in ribolovnem turizmu, o možnostih vključevanja gozdarskih organizacij v turistično gospodarstvo, o dosedanjih izkušnjah pri usklajevanju gozdarstva s turizmom na Koroškem in o vlogi Gozdnega gospodarstva Bled v razvoju turizma v vasi.

A. Z.

Urediti status GTZ

Po srečanju turističnih delavcev v Kranjski gori

Nedavnega srečanja gorenskih turističnih delavcev v Kranjski gori se je udeležilo okrog 300 članov turističnih društev in drugih. Takrat so o razvoju turizma na Gorenjskem, posebno o alpskem turizmu, spregovorili Jaka Eržen, Franc Zvan, inž. Franc Razdevšek in dr. Danilo Dougan. Po mnenju vseh je to srečanje uspelo tako dobro, da bodo že letos jeseni pripravili podobno srečanje v Predvoru.

Ceprav je bilo to srečanje, ki ga je pripravila Gorenjska turistična zveza, namenjeno medsebojnemu spoznavanju, izmenjavi izkušenj in pregledu doseženih uspehov, pa velja ob tem opozoriti še na nekaj. Gorenjska turistična zveza se je v sorazmerno kratkem času uspešno uveljavila med turističnimi organizacijami na Gorenjskem. Naloga, ki čakajo Gorenjsko turistično zvezo po sedanjem

16 ljubljanska banka

Samoupravljanje v dislociranih enotah

Analiza, ki jo je pripravil center za raziskavo javnega mnenja je pokazala, da so samoupravni odnosi in samoupravljanje le posebno slabo razviti v tistih kolektivih, ki so kot enote odmaknjeni od matičnih podjetij. Prav zaradi tega se po posameznih občinah zavzemajo za boljše samoupravljanje v dislociranih enotah. Ne nazadnje bodo ta vprašanja in probleme temeljito obravnavala in terjala njihovo dosledno uresničevanje tudi ustavna dopolnila.

Prav zdaj so pri občinskih sindikalnih svetih gorenjskih občin poslali posameznih dislociranim enotam posebne vprašalnike o samoupravljanju. Iz teh bodo ugotovili, kje in kako so samoupravni odnosi še posebno nezadovoljivi in zato terjajo temeljito proučevanje.

Na Jesenicah je 23 takih dislociranih enot, za katere bi lahko dejali, da so med večjimi, tako po številu zaposlenih kot tudi po svoji precejšnji vsakoletni realizaciji. O samoupravljanju v teh delovnih enotah pravi predsednik Jeseniškega občinskega sindikalnega sveta STEFAN RODI:

»Vse te enote, ki jih je na Jesenicah kar precej, imajo možnost, da po določilih ustavnih dopolnil postanejo temeljne enote združenega dela v pravem pomenu in smislu. V 12 enotah imajo osnovne organizacije sindikata, v nekaterih enotah jih bodo ustanovili še letos. V 3 enotah imajo osnovno organizacijo ZK in predvidevamo, da bodo osnovne organizacije ZK ustanovili še v nekaterih drugih. Očitno je, da je samoupravljanje dobro razvito prav tam, kjer so osnovne organizacije sindikata ali ZK, medtem ko v ostalih enotah

zaradi nezadostno razvitega samoupravnega sistema prihaja do težav. Razen tega je v vseh 23 enotah 6 samoupravnih organov v samih delovnih enotah, v treh pa so poleg zborov delovne enote tudi obratni delavski sveti in v eni enoti imajo tudi izvršilne samoupravne organe.

Najbolj urejene samoupravne odnose imajo v delovni enoti Viatorja. Za dislocirane enote nekako velja, da je nekoliko več samoupravljanja tedaj, ko gre za disciplino na delovnem mestu, za dolžnosti itd. Premalo pa je samoupravljanja tedaj, ko bi de-

lavci morali sami odločiti o sredstvih, ki so jih ustvarili.

TEZAVE ZARADI SLABEGA OBVEŠČANJA

Največ težav je tedaj, ko se urejujejo osebni dohodki zaposlenih v dislocirani enoti. Taka in podobna vprašanja imajo v delovnih organizacijah urejena v večini primerov s centralnim pravilnikom. Vendar pa ti pravilniki niso vedno prilagojeni in ne upoštevajo značilnosti posamezne enote, ki je ločena in vezana na značilnosti nekega kraja (drugi življenjski pogoji, življenjski stroški itd.). Težave so tudi zaradi neurejenih stanovanjskih razmer, zaradi družbenopolitičnega udejstvovanja izven delovne enote, kulturnega življenja itd. Razpolagamo s podatki, da pri nas išče pomoč in nasvete več delavcev iz dislociranih enot kot delavcev, ki so zaposleni v podjetjih, ki imajo sedež v naši občini. Ti delavci v večini primerov niso obveščeni, vendar jim tudi sami ne moremo povsem ustreči, ker tudi sami ne poznamo določil v njihovih samoupravnih aktih, ker nam njih njihove enote ali podjetja neredno ali pa sploh ne dostavljajo.

RAZGOVORI NAKAZUJEJO RESITVE

Na Jesenicah smo že pred leti opazili te probleme v dislociranih enotah, zato smo pripravili več razgovorov s predstavniki teh delovnih enot in predstavniki njihovih podjetij. V prvi polovici leta smo običajno pripravili en razgovor, v drugi polovici pa drugega. Zdi se nam, da je to zelo dobra oblika za reševanje ne le težav, temveč tudi možnost za dogovor za nekatere skupne akcije. V teh razgovorih sodelujejo tudi skupščina občine in družbenopolitične organizacije občine.

Decembra smo imeli zadnji posvet, prihodnji bo junija ali julija. Do tega posveta bodo morale delovne organizacije pripraviti predloge, kako bodo uresničevala določila 21., 22. in 23. ustavnega dopolnila, ki govore o neposredni vključitvi delavcev v samoupravljanje. Na posvetu se ne bomo le menili o tem, kako je samoupravljanje v teh enotah urejeno, temveč predvsem o tem, kako bi odpravili težave, ki nastajajo v samoupravnih odnosih.

Večina predstavnikov dislociranih enot je te naše nasvete sprejela kot dobronamerne, vendar so še primeri, ko delovne organizacije na takih posvetih ne žele sodelovati. Menimo, da bodo sčasoma, ko se bodo pokazali prvi rezultati sodelovanja, spoznali, da je sodelovanje in skupno reševanje problemov vendarle koristno in pomembno.

D. Sedej

V Tržiču so ustanovili klub zdravljenih alkoholikov

V ponedeljek popoldne je bila v Tržiču ustanovna skupščina kluba zdravljenih alkoholikov, ki so se je udeležili tudi številni gostje, med njimi predstavniki bolnic iz Begunj in Škofljice, predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij ter predstavniki sosednjih občinskih klubov zdravljenih alkoholikov.

Uvodne misli o škodljivosti alkoholizma in pomenu kluba zdravljenih alkoholikov je prebrala socialna referentka pri občinski skupščini Tržič tovarišica Mešičeva. Dejala je, da so nekateri vzroki za pojavljanje alkoholizma sicer izumrli, vendar so se vzporedno s tem pojavljali novi. S problemom alkoholizma se je začela pri nas prva ukvarjati organizacija RK, kasneje pa so se njenim prizadevanjem pridružile še družbenopolitične organizacije in društva, predvsem SZDL in predstaviški organi, med njimi tudi skupščina SRS. Leta 1969 je bila izdelana prva študija o škodljivosti alkoholizma v SRS.

Ko je tovarišica Mešičeva govorila o razmerah v tržički občini, je dejala, da so se v preteklosti s problemom alkoholizma ukvarjali le posamezniki, kar kljub resnemu in prizadevnemu delu ni rodilo večjih sadov. Povedala je, da so v zadnjih treh letih

v tržički občini zabeležili 90 primerov alkoholizma, in sicer na osnovi prijav svojcev alkoholikov, postaje milice itd. Ti alkoholiki imajo okrog 70 žena in okrog 270 otrok, med katerimi je 60 mentalno prizadetih in so po zavodih in posebnih šolah, nekateri pa so zaradi neurejenih družinskih razmer tudi v redni šoli neuspešni. Odpravljanje alkoholizma in njegovih posledic pa terja od družbe velika finančna sredstva. Vsi ti skopi nanizani podatki kažejo, kako družbeno škodljiv je alkoholizem in kako grozeča je njegova vloga pri razbijanju družin.

Ko je Mešičeva govorila o pomenu kluba, je poudarila njegovo veliko vlogo pri pomoči alkoholikom, ki so se zdravili, pri ponovnem vključevanju v normalno življenje. Člani kluba so prijatelji, si med seboj pomagajo, svetujejo in skupno rešujejo osebne težave. Končala je z besedami, da bo klub opravičil obstoječo vsakim najmanjšim uspehom. Z vsakim rešenim primerom alkoholizma bo obenem tudi opravičil denar, ki ga bo dobil od družbe.

Člani novega tržičkega kluba zdravljenih alkoholikov so nato sprejeli pravila kluba in izvolili upravni odbor, ki ga vodi Aleks Milošević.

J. Košnjek

Nove vzgojno-varstvene ustanove

Na Jesenicah predstavlja otroško varstvo ob vedno večjem zaposlovanju ženske delovne sile še poseben problem. Zmogljivosti vrtcev so že nekaj let občutno premajhne. Prav zaradi tega so o tem aktualnem problemu začeli resno razmišljati in tudi ukrepati.

V programu razvoja otroškega varstva imajo gradnjo

novega otroškega vrtca na Javorniku, gradnjo otroškega vrtca v Žirovnici, poleg sedanje stavbe vrtca Julke Pibernik nameravajo še letos zgraditi montažno stavbo z nekaterimi igralnicami. 1. junija pa bodo na Plavžu že odprli nov vrtec s šestimi igralnicami in dvema prostori za dojenčke.

D. S.

Aktivni komunisti na Dovjem in v Mojstrani

Pred nedavnim je bil v Mojstrani sestanek osnovne organizacije ZK Dovje-Mojstrana, ki v jeseniški občini prav gotovo predstavlja poleg osnovne organizacije ZK na Javorniku eno najbolj aktivnih organizacij.

Po zanimivem poročilu o nekaterih osnovnih nalogah osnovne organizacije in izhodiščih za prihodnje akcije

komunistov, so sprejeli šest novih članov v organizacijo ZK. Obenem pa so sprejeli tudi sklep, da si bo osnovna organizacija ZK Dovje-Mojstrana tako kot do sedaj tudi v prihodnje prizadevala pomladiti svoje članstvo z ljudmi, ki bi po svojem pričanju in delu lahko postali člani ZK.

D. S.

Preslaba obveščanost

Izvršni odbor občinske konference socialistične zveze Radovljica je pred nedavnim ocenile letošnje zbornice volivcev v radovljiški občini. Ugotovil je, da so bili zbori volivcev kljub precej slabi obveščanosti dobro obiskani.

Dobrišen del razprave je izvršni odbor namenil obveščanju. Menili so, da bi v prihodnje moral predsednik skupščine vsaj dvakrat na leto sklicati zbornice volivcev, prvič glede proračuna in programskih izhodišč, drugič pa o uresničevanju zastavljenih ciljev in nalog. Tudi vodstva krajevnih skupnosti bi morala vsaj enkrat na leto sklicati zbor občanov, kjer bi lahko razpravljali o uresničevanju programa krajevnih skupnosti in podobnem. Enako naj velja tudi za krajevne organizacije socialistične zveze, kadar razpravljajo o razvoju kraja in o vlogi občinske skupščine. Takrat naj bi povabili vse odbornike svojih volilnih enot in tudi predstavnike krajevne skupnosti. In da bi se v prihodnje lahko zborov volivcev udeleževali tudi poslanci, so predlagali, naj bi zbori volivcev trajali 14 dni ne pa le 5 dni kot na primer letos.

Na zborih volivcev v radovljiški občini je bilo letos sprejetih 205 sklepov, predlogov, pripomb, stališč in

mnenj. Izvršni odbor občinske konference meni, da je treba celotno gradivo poslati vodstvom krajevnih organizacij SZDL in članom svetov krajevnih skupnosti, da bodo vprašanja, ki zadevajo izključno krajevno problematiko, lahko obravnavali in reševali sami.

Med bistvenimi vsebinskimi pripombami na zborih volivcev pa so bile, naj občinska skupščina sprejme dokončno stališče do odtujevanja osnovnih sredstev (zadružni domovi, pašniki, travniki itd.) od kmetijskih združenj. Tega je namreč v zadnjem času v občini vedno več in zato so občani ogorčeni.

Razen tega so na zborih volivcev podprli predlog, da izvršni odbor občinske konference SZDL ter kmečka sekcija skupaj s svetom za kmetijstvo in gozdarstvo pripravita razpravo o izvajanju zakona o združevanju kmetov ter da naj bo delo zavoda za urbanizem na Bledu in oddelka za gradbene in komunalne zadeve pri občinski skupščini v prihodnje bolj usklajeno. Zda je namreč dogaja, da občani pri pridobivanju gradbenih dovoljenj pri omenjenih organih večkrat naletijo na različna razlaganja posameznih zadev. A. Zalar

Delavke, ki se bodo zaposlile v novem obratu Alpine na Colu, so že tretji mesec na priučevanju v matičnem podjetju v Zireh in v obratu Gorenja vas — Foto: F. Perdan

Malo upov

za cesto Kranj-Tržič

Tržiška občinska skupščina je letos namenila iz svojega proračuna za gradnje in popravila cest v občini okrog 180 milijonov starih dinarjev, nekaj denarja za to pa imajo tudi krajevne skupnosti.

Cesto od Kranja do Tržiča skozi Duplje in Križe je letošnja zima pošteno zdelala. Posebnost te ceste je, da mora 5 kilometrov (od odcepa pri Naklem do Zadrage, kjer je občinska meja med Kranjem in Tržičem) skrbeti kranjska občina, za 2400 metrov tržiška občina (od Zadrage do Križev), 3 kilometre te ceste (od Križev do križišča pri predilnici v Tržiču) pa ima po novem regionalni pomen in jo ima na skrbi Cestno podjetje Kranj. To pomeni, da ima dobrih 10 kilometrov ceste tri skrbnike.

Oglasili smo se pri predsedniku tržiške občinske skupščine Marjanu Bizjaku. Predvsem nas je zanimalo, če letos lahko pričakujemo temeljitejšo rekonstrukcijo ceste Kranj-Križe-Tržič, in kako je z gradnjo in popravilom ostalih cest v tržiški občini. Tovariš Bizjak je povedal, da je bila tržiška občina pripravljena svoj odsek ceste temeljito popraviti, če bi tudi ostala dva partnerja storila enako. Ker pa je malo upanja, da bo letos do tega prišlo, se tudi Tržičani najverjetneje ne bodo lotili večjih popravil. Le-ta bi bila draga, saj bi stal kilometer 50 milijonov starih dinarjev! Tako bo letos ostalo pri kvalitetnejšem krpanju (vsaj za Tržič to lahko trdimo), v prihodnjih letih pa bo potreben močnejši sunek.

Razen tega bodo letos v tržiški občini položili fini asfalt na cesti proti Golniku, in sicer do Seničnega. Trasa je dolga približno 2 kilometra. Z letošnjimi deli vred bo njeno urejevanje stalo 473 milijonov starih dinarjev. Na novi cesti v Lomu bodo opravili osnovna zemeljska dela.

Denar za to je zagotovljen. Ko pa bo dokončno urejena cesta proti Golniku, pa bo imela lomska cesta prednost. Opravljeni pa sta že dve manjši deli na krajevnih cestah v mestu. Asfaltiran je 700 metrov dolg odsek na Ročevnici, ki je stal 16 milijonov starih dinarjev, ter cesta proti Zavrju. Urejevanje in asfaltiranje ceste v Sebenjah pa se še ni začelo, čeprav je dala skupščina za to 150.000 novih dinarjev namenskih sredstev. **J. Košnjek**

«Cesta» Kranj-Tržič. — Foto: F. Perdan

Nov obrat Alpine na Colu

V žirovski tovarni obutve Alpina so o obratu za izdelavo zgornjih delov obutve začeli razmišljati že takoj po otvoritvi nove proizvodne hale v Zireh. Takrat se je namreč pokazalo, da so zmogljivosti novega oddelka precej večje od zmogljivosti šivalnice. Pred poldrugim letom so se po podrobnih raziskavah nekaterih primorskih krajev — Kobarida, Volč, Trebuše, Idrije, Vipave — v Zireh odločili za nov obrat na Colu. Poleg vsega drugega je k tej odločitvi nemalo pripomoglo razumevanje občinske skupščine Ajdovščina in krajevne skupnosti Col. Za začetek so na Colu preuredili v proizvodne prostore kar prosvetni dom, telovadnico, ki je bila prej v njem, pa premostili v združnega. Proizvodnja v novem obratu bo stekla 27. aprila. Pri preurejanju so vaščani prispevali več kot 1000 prostovoljnih delovnih ur.

Vzporedno s tem pa potekajo tudi priprave za gradnjo nove montažne hale. Alpina je z ajdovsko občinsko skupščino že podpisala pogodbo o financiranju, krajevna skupnost bo pomagala pri gradnji, Alpina pa bo poskrbela za inštalacije. V končni fazi bo proizvodno halo odkupila Alpina. Gradnja se bo začela že letos pomladi, do konca leta naj bi bila stavba pod streho, redna proizvodnja pa naj bi se začela v njej v drugi polovici prihodnjega leta.

Trenutno je v Zireh na priučevanju 36 delavk in delavcev, ki se bodo zaposlili v novem obratu. Dopoldne se izpopolnjujejo praktično, popoldne pa teoretično — v okviru žirovskega ČSIC. Tako

bo obrat na Colu imel od vseh Alpininih obratov za zdaj največ kvalificiranih delavcev. Priučevanje bo trajalo približno tri mesece.

V »zasilnem« obratu na Colu bo sprva dobilo zaposlitev 60 delavcev, v končni fazi pa se bo število povečalo na okrog 250. Nekaj več kot 10 odstotkov bo moških, ostalo pa ženske. Delavci, ki bodo začeli z delom v novem obra-

tu, so bili v glavnem še nezaposleni. Vsi zaposleni — v začetku — morajo imeti popolno osemletko, da se pridobi čimveč kvalificiranih delavcev. Za nemoteno delo bosta skrbela dva inštruktorja, ki imata inštruktorski tečaj in sta že dalj časa zaposlena v Alpini, obratovodja pa bo dosedanji obratovodja v Gorenji vasi Martin Klemečič. **J. Govekar**

Loško gospodarstvo včeraj, danes in jutri

Na zadnji seji občinske skupščine Škofja Loka so odborniki seznanili z dokaj izčrpano analizo gospodarskega razvoja komune, ki obsega kompleksno sliko ekonomskih gibanj v letu 1972. Čeprav avtorja, analitik Majda Oman in ekonomist Ciril Jelovšek, že uvodoma opozarjata, da je predvidevanje rasti posameznih kategorij in napovedovanje tokov znotraj njih v sedanjih razmerah precej tvegano, do večjih odstopanj vendarle ne more priti. Oglejmo si nekaj najbolj značilnih podatkov, ki služijo kot merilo razvitosti določene regije.

Nominalni narodni dohodek na prebivalca občine je lani znašal 1018 ameriških dolarjev in je bil znatno višji kakor leta 1970. Letos naj bi poskočil le za 5,6%, kar pomeni, da bo dosegel 1075 dolarjev. Komuna kot celota je potemtakem leta 1971 ustvarila 468 milijonov 870 tisoč novih din narodnega dohodka, medtem ko ga bo letos natanko 100 milijonov več. Pri prognoziranju so seveda upoštevali tudi planirani porast števila zaposlenih, ki naj bi se od 10.597 povzpeli na 11.408 oseb (indeks 107,7).

Ni manj zanimivi nista primerjavi lanskih in letošnjih osebnih dohodkov ter deležev izvoza. Poprčen zaposleni je 1971. leta zaslužil 17.216 novih din, v dvanajstih mesecih tekočega leta pa računajo, da bo nesel domov 19.167 dinarjev (indeks 115,7). Ločani se očitno držijo politike zmernega dviganja plač.

In že smo pri daleč najboljšem podatku uspešnosti naših podjetij — pri izvozu. V preteklem letu so

škofjeloške gospodarske organizacije prodale v tujino 10,6 odstotka proizvedenega blaga, vrednega 10.296.609 dolarjev. Glavni izvoznik je industrija, in sicer tovarne Alpina Ziri (2.951.734 US dolarjev), LTH (2.448.013), Iskra Železniki (1.235.723), Jelovica (1.140.000) in Alples (1.129.307). Sestavljavca razvojnega programa navajata, da se bo izvoz v letu 1972 povečal za nič več in nič manj kakor 42,8 odstotka ter dosegel 14.700.104 dolarjev (nad 14 odstotkov družbenega bruto produkta). Med vodilno peterico bo prišlo do nekaterih sprememb; vrh lestvice naj bi zasedle prej drugouvršene LTH (3.361.500 US dolarjev), ki jim bodo sledile Iskra Železniki (3.244.900), Alpina (3.200.000), Alples (2.060.993) in Jelovica (1.200.000). Velja omeniti, da uvoz napreduje mnogo počasneje — predviden je samo 9-odstotni porast — in da obeta tudi v absolutnem znesku zaostati za izvozom. Stabilizacijski ukrepi torej niso ostali brez posledic. **I. Guzelj**

50-letnica Verige Lesce

1200-članski kolektiv Verige Lesce letos praznuje 50-letnico obstoja in delovanja. 11. maja pred 50 leti so bila namreč odobrena pravila takratne družbe, mesec dni kasneje pa je bil ustanovni občni zbor.

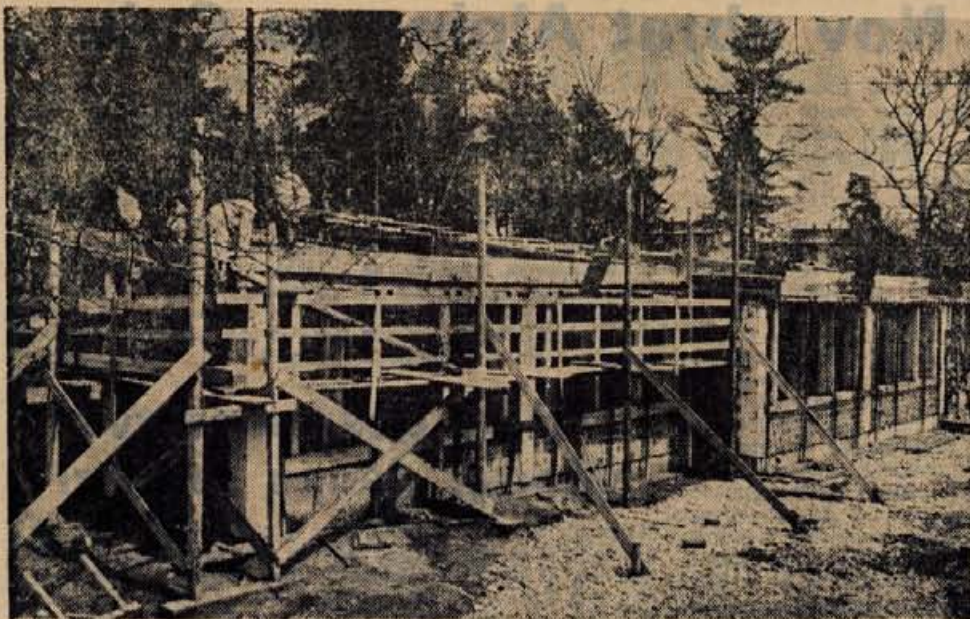
Celoten kolektiv se že pripravja na osrednjo proslavo, ki bo 19. maja, ko bo slavnostna seja delavskega sveta tovarne. Prireditve v počastitev jubileja pa so se začele že v začetku prejšnjega meseca, ko je bilo za člane kolektiva sindikalno prvenstvo na V. ševniku, za vse borce, ki imajo priznano dvojno dobo, pa so takrat pripravili sprejem v družbenem centru v Lescah, kjer so jim izročili knjižne nagrade.

Mladi člani kolektiva so sredl prejšnjega meseca v fe-

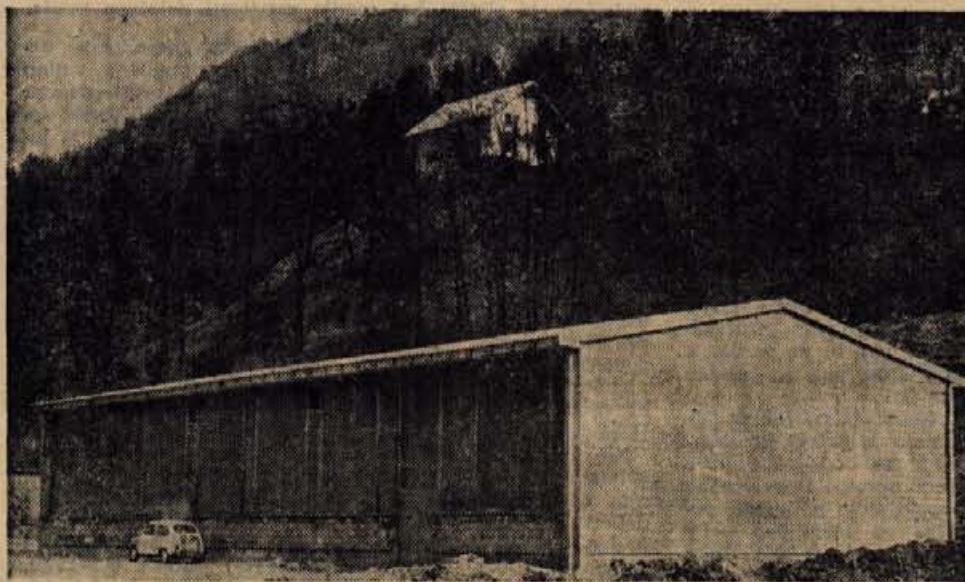
stivalni dvorani na Bledu pripravili zanimivo tekmovalnjo, na katerem so se srečali z mladimi iz drugih sorodnih kolektivov.

16. maja bodo v Verigi pripravili sprejem za upokojene člane kolektiva. 205 upokojencev bodo pogostili in nagradili ter jim razkazali tovarno. Od 15. do 17. maja pa bodo nagradili vse nad 15 let zaposlene člane kolektiva. Trenutno je namreč v Verigi 479 delavcev, ki so v podjetju od 10 do 15 let, nad 20 let jih je 111, nad 30 let pa 4.

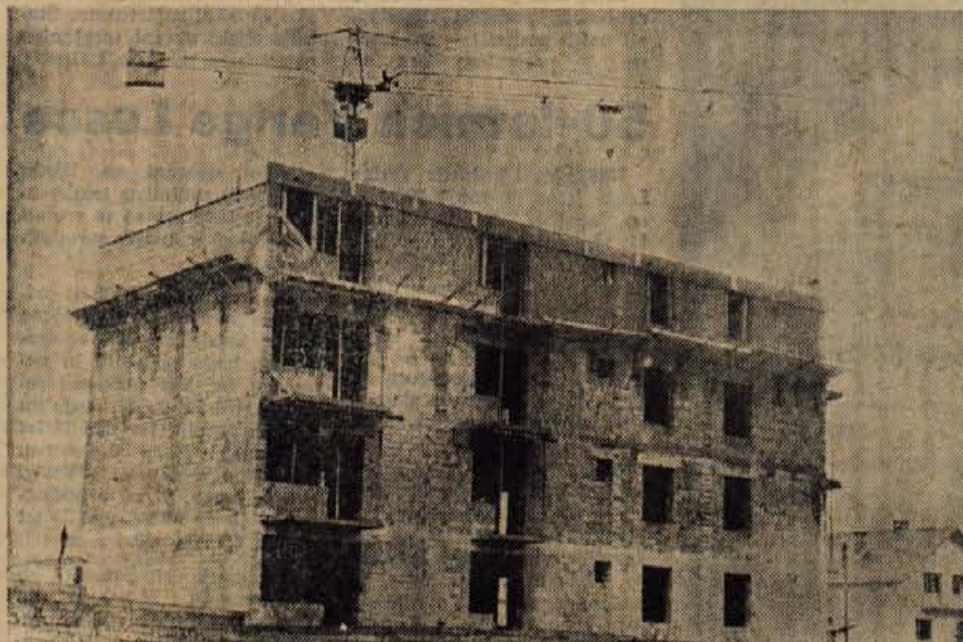
Zaključek slovesnosti ob praznovanju 50-letnice bo 20. maja, ko bodo razvili prapor in počastili nad 25 let zaposlene člane kolektiva, za vse zaposlene pa bo takrat srečanje na Sobcu. **A. Z.**

Jesen so pri šoli Cvetko Golar na Trati pri Škofji Loki začeli graditi otroški vrtec. V njem bo prostora za okrog 100 otrok. Vseljiv bo še letos. — (lb) — Foto: F. Perdan

Podjetje Kleparstvo iz Tržiča je zgradilo na Mlaki pod Pristavo pri Tržiču novo proizvodno halo, v kateri bodo izdelovali jeklene strešne konstrukcije za moderne trgovine in šole. Poslopje je v dobrem letu zgradilo tržiško gradbeno podjetje. Tehnični prevzem bo jutri ob devetih dopoldne. — Foto: F. Perdan

Stanovanjski blok v Zireh, ki ga grade delavci gradbenega podjetja Tehnik iz Škofje Loke, namenjen pa bo za potrebe tovarne Alpina in upokoencev, bo kmalu pod streho. — Foto: F. Perdan

Ne vem, nisem seznanjen...

Republiška konferenca ZMS je po večmesečnih razpravah pred dnevi sprejela akcijski program za izboljšanje položaja učencev v gospodarstvu. Na podlagi tega programa in lastnih stališč bodo pripravile akcijske programe tudi občinske konference ZMS in mladinski aktiv na poklicnih šolah.

Znano je, da položaj učencev v gospodarstvu ni rožnat, posebno ne tistih, ki se učijo pri zasebnikih. Določila zakona o učnih razmerjih se ne spoštujejo, prav tako ne delovni čas, nagrade so čisto smešno nizke in še bi lahko naštevali. Zato smo pozdravili prizadevanja republiške konference. A zdi se, da so razprave in priprave akcijskega programa tekle mimo tistih, ki so jim akcije najmanjše — mimo učencev v gospodarstvu.

Če so bili obveščeni o stališčih in sklepkih republiške in občinske konference in če so sodelovali v razpravah in pripravah akcijskega programa, smo vprašali nekaj učencev poklicnih šol na Gorenjskem. Odgovorji so bili presenetljivo enaki in prav nič razveseljivi.

MARKO GOLMAJER obiskuje II. letnik poklicne kovinske šole v Kranju. Doma je iz Tržiča. »Učim se pri zasebniku. Stališča republiške konference in OK ZMS Tržič o položaju učencev v gospodarstvu mi niso znana. Ne vem, ali je občinska konferenca o teh vprašanih sploh razpravljala. Ne vem, če je občinska skupščina v Tržiču sprejela odlok o minimalnih nagradah učencev v gospodarstvu in koliko bi le-te znašale. Z akcijskim programom republiške konference ZMS in občinske konference Kranj pa smo se pred nekaj dnevi seznanili v šoli, ko sta nas obiskala predstavnik predsedstva kranjske mladinske organizacije. Zlasti se mi zdi pomembna zahteva, da bi se vsi že v osnovni šoli seznanili z zakonom o poklicnem šolanju. Večkrat se zgodi, da prav zato, ker premalo poznamo pravice, sklenemo zelo pomanjkljivo učno pogodbo.«

MIRO MARCUN obiskuje II. letnik kovinske poklicne šole v Kranju. Doma je iz Ljubnega: »V Iskrji se učim za strojnega ključavničarja. Mladinski aktiv v tovarni o položaju učencev v gospodarstvu ni razpravljal. Prav tako nismo bili seznanjeni s stališči republiške konference. Če

je bila v Radovljici problemska konferenca o učencih v gospodarstvu? Ne vem. Nisem bil povabljen. Z akcijskim programom pa se bomo seznanili v šoli pri mladinskih urah.«

JURICA PANDOL obiskuje I. letnik poklicne šole elektro strok v Kranju. Doma je iz Kranja. »Mladinski aktiv v Elektrotehničnem podjetju, kjer se učim, o stališčih republiške konference ni razpravljal. Tudi problemska konferenca o učencih v gospodarstvu, ki jo je pripravila OK ZMS, se mi nič udeležil. Z akcijskim programom smo se seznanili v šoli, ko so nas obiskali predstavniki občinske konference ZMS Kranj. Mislim, da je to premalo in da bi morali predvsem reševati vprašanja, ki se pojavljajo na učnem mestu. Spremeniti bi morali odnos do vajencev v podjetju. Imeti bi morali svojega vodjo in predpisan učni načrt, ne pa, da nam lahko vsak daje delo, pa če ga znamo opraviti ali ne.«

STANE COTMAN obiskuje III. letnik poklicne lesne šole v Škofji Loki. Doma je iz Jarš pri Domžalah. »Vsi učenci v gospodarstvu, ki se učimo v domaški občini, smo jeseni dobili stališča republiške in občinske konference ZMS o položaju učencev v gospodarstvu in smo na posebnih sestankih o njih razpravljali in pripravili predloge. Bili smo vabljeni tudi na problemsko konferenco o učencih v gospodarstvu. Domžalska občina je sprejela odlok o minimalnih nagradah učencev v gospodarstvu. Spoštujejo ga podjetja in zasebniki, saj so kazni zelo visoke. Zdi se mi, da akcijski program v marsikateri zahtevi ni uresničljiv. Menim, da bi se tisti, ki so ga pripravljali, morali v večji meri posvetovati s šolniki na poklicnih šolah.«

SRECKO HAFNAR obiskuje II. letnik poklicne kovinske šole v Škofji Loki, kjer je tudi doma. »Učim se pri zasebniku. S stališči republiške konference ZMS sem se seznanil jeseni na problemski konferenci, ki jo je o vprašanih vajencev pripravila občinska konferenca ZMS Škofja Loka. Akcijskega programa ne poznam, prav tako ne vem, ali je občinska skupščina sprejela odlok o minimalnih nagradah učencev v gospodarstvu.«

L. Bogataj

Priznanje za škofjeloški Embalažno grafični zavod

Embalažno grafični zavod Škofja Loka je že drugič prejel evropsko priznanje »Eurostar« za embalažo — Foto: F. Perdan

Direktor škofjeloškega Embalažno grafičnega zavoda Janko Poljanec je v nedeljo v španskem mestu Barceloni prejel že drugo evropsko priznanje »Eurostar« za izdelavo embalaže. Podobno priznanje je podjetje dobilo že pred dvema letoma v Parizu. Pa ne samo to. Tudi v jugoslovanskem prostoru Embalažno grafični zavod (prej Invalid) že dolgo ni več nezapažen. Ze leta 1965 je dobil prvega »oskarja« za embalažo, v naslednjih letih pa še sedem.

»Podobno priznanje smo dobili že pred dvema letoma za embalažo za Iskrin kinoprojektor,« je pripovedoval tehnični vodja Embalažno grafičnega zavoda Rudi Kovačič. »Tudi letos smo priznanje dobili skupaj z Iskro. Sistem embalaže za električne stroje, za kar smo dobili priznanje, je skonstruiral Franc Perčič, oblikovali so ga v Iskri, izdelali pa mi. Ta embalaža je že lani prejela jugoslovanskega »oskarja«, kar je tudi pogoj, da lahko sodelujemo v evropskem tek-

movanju. Pravilnik tudi predvideva, da poleg konstruktorja dobi nagrado še proizvajalec.«

Kaj vam pa pomeni tako priznanje?

»Embalaža, ki prejme tako priznanje, ima prav gotovo nekatere ugodnosti pri prodaji izdelkov na mednarodnem tržišču. Poleg tega pa propagira še druge jugoslovanske izdelke. In za nas kot proizvajalca? Nedvomno imajo naročniki v nas večje zaupanje. Pridobitev takega priznanja pa ni lahka. Zaradi izredno razvite tehnike drugod je težko prodreti in se uveljaviti. Tam, kjer je združenih veliko dobrih lastnosti, pririja seveda ne more mimo.«

In kakšno je ocenjevanje?

»Izdelke ocenjuje posebna mednarodna žirija. Ta vsako leto zamenja sedež. Prav tako je tudi podelitev priznanj »Eurostar« vsako leto v drugem mestu.«

Ali podjetja osvojitev takšnega priznanja znajo izkoristiti?

»V tujini — da, pri nas še vedno premalo!«

D. Sedej

J. Govekar

25 let otroškega vrtca Julke Pibernik na Jesenicah

Letos praznuje otroški vrtec na Savi na Jesenicah 25-letnico ustanovitve. Jubilej je še toliko bolj pomemben ob dejstvu, da so zadnja leta sprejemali v ta otroški vrtec vedno več otrok kot pa so bile zmogljivosti, kar je od vzgojiteljskega kadra terjalo veliko moči in naporov.

Otroškemu vrtcu Julke Pibernik na Jesenicah bodo zato letos podelili priznanje OF.

VRTEC USTANOVILA ZELEZARNA

O prvih začetkih in o delu ter problemih otroškega vrtca je spregovorila upravnica KATRCA KOPLAN, ki dela v tej vzgojno-varstveni ustanovi že od vsega začetka.

»V prostorih sedanje posebne šole je Zelezarna Jesenice za svoje delavke odprla 13. oktobra 1947 prvi vrtec na Jesenicah. Tedaj je bilo v vrtcu 34 otrok, šolskih in predšolskih, 19 otrok je tedaj v vrtcu celo prenočevalo. To so bili večinoma otroci delavk samohranilk, ki so imele v tistih časih resnično precejšnje probleme z varstvom svojih otrok. Dve leti kasneje je so vrtec preselili v druge prostore, 1951. leta je Zelezarna Jesenice odrekla svojo pomoč in leto kasneje se je ustanova preimenovala v Dom igre in dela. Po manjših organizacijskih spremembah, ki so še sledile, se je število vpisanih neprestano večalo. Vzgojitelji in starši so vedno bolj spoznavali prednosti in pomembnosti predšolske vzgoje, pa tudi število zaposlenih žena je bilo vsak dan večje. Ze leta 1953 smo zaradi premajhnih zmogljivosti morali odkloniti okoli 50 otrok. Končno pa so na Jesenicah odprli še več drugih vzgojno-varstvenih ustanov, ki so omilile problem varstva.

Na našo željo smo obdržali naziv Otroški vrtec Julke Pibernik. Danes delamo od zgodnjega jutra do poznega večera, otroci imajo možnost zajtrkovati in prejemati kosilo.«

POMEN PREDŠOLSKE VZGOJE

»Posebnost našega vrtca je, da pri nas lahko ostanejo otroci v varstvu tudi do devet ur, starši pa lahko odločijo, ali otroci prejema kosilo ali ne.

Nasploh pa se zelo zavemamo, da bi otroci, ki so v varstvu pri nas, ostali ob koncu tedna doma, pri starših in vsaj dan ali dva preživelj z njimi. Prav zaradi tega imamo v sobotah le nekaj otrok v varstvu.

Ze dve leti sprejemamo le otroke, ki so stari štiri leta. Danes imamo v varstvu 167 otrok, medtem ko bi jih glede na zmogljivosti lahko imeli le 58. V 25 letih pa je obiskovalo naš vrtec več kot 3000 otrok. Upamo, da bodo za sedanjo stavbo začeli graditi še letos montažni objekt z novimi igralnicami, kar nam bo vsekakor v veliko pomoč.

Starši so danes že spoznali, kako važna in pomembna je predšolska vzgoja in priprava na šolo. To vsekakor poudarja tudi neka raziskava, iz katere sledi, da okoli 70 odstotkov vseh sposobnosti pridobi otrok prav v predšolski dobi.

TEŽAVE S PROSTORI

Jeseniška občinska skupščina in skupnost otroškega varstva sta v zadnjem času prav gotovo napravili z realizacijo programa o razvoju otroškega varstva pomemben korak naprej, saj rešujeta tako pereč problem z vsem posluhom.

Vendar pa imamo pri nas stalne probleme in težave s

prostori, ki so pretesni in nefunkcionalni. Zato se že veselimo novega objekta, ki naj bi ga začeli graditi v začetku poletja.«

Ob otroškem vrtcu Julke Pibernik na Jesenicah je zelo lep vrt in igrišče z gugalnicami, glino, starim avtobusom, v katerem se, kot pravi upravnica, otroci nadvse radi zadržujejo. V stavbi pa je vzoren red kljub temu, da so morali napraviti zasilne garderobe, kljub temu, da se povsod vidi, da so v stalni stiski s prostori.

Razposajeni in živahni otroci pa zaposlujejo vzgoji-

teljice prav tako, kot so jih njihovi predhodniki pred 25. leti. Vendar pa današnjim varovancem v Otroškem vrtcu Julke Pibernik ne nudijo le oskrbe, prehrane, temveč jih tudi pripravljajo na šolo. V mali šoli, ki traja vse leto, se že uče z vso vnemo, kajti vzgojiteljice se dobro zavedajo, kako važna in pomembna je prav predšolska vzgoja.

10 ljubljanska banka

Ob letošnjem praznovanju 27. aprila in 1. maja bo otvoritev paviljona NOB v prednškem parku. Doslej je bil namreč urejen le zgornji del paviljona, v katerem so že bile številne razstave. Sedaj pa urejajo še kletne prostore paviljona, v katerem bo glavna in več manjših sejnih sob, ki jih bodo uporabljale tržiške občinske in krajevne družbenopolitične organizacije ter društva. V kleti bo imel med drugim svoj prostor tudi na novo ustanovljen klub antialkoholikov. Ker je bil paviljon grajen tudi za potrebe tržiških delovnih organizacij, ga bodo po dokončani ureditvi lahko uporabljale tudi le-te. Tu so mišljene predvsem prireditve in revije, ki bi jih ob posameznih kulturnih prireditvah pripravile delovne organizacije. Zvedeli smo tudi, da bo paviljon upravljala krajevna skupnost Tržič-mesto. — Foto: F. Perdan

Pismo iz Gorenjske predilnice Škofja Loka

DELAVSKI SVET, UPRAVNI ODBOR IN OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA GORENJSKE PREDILNICE ŠKOFJA LOKA SO VAS NA SKUPNI SEJI DNE 13. 4. 1972 SKLENILI SEZNANITI Z NEVZDRŽNIMI RAZMERAH, V KATERE JE ZASEL NAS KOLEKTIV ZARADI NEKATERIH NEPOTREBNIH ADMINISTRATIVNIH OVIR, KI SO NAPOTI DOBREMU GOSPODARJENJU.

Spoštovani tovariši!

Delovni kolektiv s samoupravnimi organi in družbenimi organizacijami se prizadeva izpolnjevati delovne programe v novih pogojih stabilizacije. Delamo kakor najbolje moremo in smo po rezultatih gospodarjenja po vseh podatkih med prvimi delovnimi organizacijami tekstilne industrije v Socialistični republiki Sloveniji. V zadnjem času pa se zaostrujejo razmere, ker nam zunanji faktorji povzročajo nepredvidene težave in nam postavljajo ovire, ki preprečujejo normalno programiranje proizvodnje in prodaje. Ne mislimo govoriti o težavah, ki jih je narekoval splošno gospodarski položaj narodnega gospodarstva Jugoslavije, ker smo del njega in se bomo tudi še v bodoče borili, da k njegovemu izboljšanju čim več prispevamo. Smo torej pripravljeni na trdno delo in tudi na zaostritev pogojev, ne moremo pa tiho mimo odločitev in neodločitev, ki so narodno-gospodarsko škodljive, podjetniško pa ženejo naš kolektiv v zmanjševanje proizvodnje in v odpušcanje delavcev.

Teče drugi kvartal leta 1972, dovoljenje za uvoz umetnih vlaken (DK) pa smo prejeli le za zmanjšan obseg prvega kvartala. Omejitev bi razumeli, če bi bile narodno-gospodarsko upravičene. To pa ni tako, ker mora tekstilna industrija tudi uvoz po režimu DK pokriti z lastnimi, z izvozom ustvarjenimi sredstvi, in je v tem primeru DK režim predpisan še poleg GDK režima. Če se ta sredstva, ustvarjena z izvozom, ne bodo porabila za najbolj nujen uvoz reprodukcijskega materiala, se bodo vseeno porabila v okviru tekstilne industrije za manj potrebno blago, kar tudi z narodno-gospodarskega stališča ni smotno. Odpadejo torej vsi splošno družbeni stabilizacijski interesi, ki jih tu in tam posamezniki navajajo. Nasprotno, če mi ne bomo smeli uvažati surovin (vlakna) in ga predelovati, bo ostala tekstilna industrija morala uvažati prejo (ki ni na DK-ju) ali pa trgovina gotovo robo, kar vse bo znatno bolj obremenjevalo devizno bilanco. Tudi ne gre za razloge zaščite domače kemične industrije, ker gre za uvoz materiala, ki ga doma ne proizvajamo ali ne proizvajamo v zadostni količini in obliki. Če se posamezniki kljub temu sklicujejo na zaščito domače proizvodnje, je to neupravičeno tudi zategadelj, ker so proizvajalci kemičnih vlaken zaščiteni z 18%-no carino in s taksami za uvoz, surovine za izdelavo sintetičnih in umetnih vlaken (granulat itd.) pa imajo najnižje carinske stopnje, ki so za reprodukcijski material predvidene. Poleg tega pa tudi preja, ki jo naredimo iz umetnih vlaken, ni na DK-ju in je nelogično, da je nižja faza predelave veliko bolj zaščiten kot višja faza. Dejstvo je, da imamo na devizni kontingent pravico, da ga plačujemo z lastnim direktnim ali posrednim izvozom, da smo sredi aprila in da obupno prosimo vse pristojne organe za rešitev, odgovarjajoče odločbe od Sekretariata za zunanjo trgovino pa do danes še nismo prejeli.

Pod takimi pogoji postaja proizvodnja vsak dan težja. Če odločbe o deviznem kontingentu (DK) ne dobimo takoj, bo najprej ostalo brez dela 35 delavk in delavcev, nato pa še nadaljnjih 60-70, ker za predilnico volne I. nimamo surovin. Domači proizvajalec je preko svojih strokovnjakov sam ugotovil, da

njegovega proizvoda v naši predilnici ne moremo predelovati, poleg tega pa je tudi razprodan. Kdo bo odgovoren za porazne ekonomske in še posebej za socialne in politične posledice? Mi smo nemočni in do kraja depimirani. V interesu dobrega gospodarjenja v tekstilni industriji, v interesu samoupravljanja in narodnega gospodarstva je treba DK-je za uvoz vseh oblik umetnih vlaken odpraviti. Dokler pa to ni storjeno, pravočasno izdajati dovoljenja za potrebne količine. Ze zmanjšan GDK je več kot zadostna omejitev.

Navajeni smo prenašati nelahka bremena. V tem pogledu smo se pokazali za uspešne. Ne moremo pa dobro gospodariti, če se nam z nesmiselnimi predpisi in administrativnim zavlačevanjem zavežemo roke in noge. Ze ves čas smo zaradi nesmotrne, mnogokrat pa celo navidezne in v celoti nepotrebne zaščite dveh ali treh proizvajalcev kemičnih vlaken diskriminirani, posredno pa tudi desetisoči drugih tekstilnih delavcev. Smo v položaju, da moramo stalno prosjati, bodisi proizvajalce naših surovin, bodisi proizvajalce tekstilnih strojev za razna dovoljenja. Niti en naš proizvod pa ni zaščiten z DK in nikomur ni treba spraševati, ali ga lahko uvozi ali ne. To, kar smo izgubili zaradi takih diskriminacij, smo morali nadoknaditi z boljšim delom, toda ko grozi nevarnost, da bo večje število naših tovarišic in tovarišev ostalo brez dela, ne moremo več molčati, zlasti ker to grozi zaradi ukrepov, ki so tudi narodno-gospodarsko samo škodljivi.

Zelimo zavzeti tudi stališče do zmanjšane generalne devizne kvote: čeprav je imela tekstilna industrija samoupravno dogovorjen devizni režim tako, da je za vsak dolar izvoza mogla uporabiti dolar za uvoz surovin, so državni organi v mesecu aprilu zmanjšali za 15% udeležbo na ustvarjenih devizah (GDK), ki so nam potrebne za uvoz reprodukcijskega materiala. O tem odloku trdimo sledeče:

1. Režim je nastal v dogovoru med tekstilno industrijo in državnimi organi, na škodo podjetij pa so ga spremenili enostransko državni organi brez sodelovanja tekstilne industrije. Nekaj drugega bi bilo, če zmanjšujejo pravico na uvoz, ki je delovnim organizacijam dodeljena z odločbo, kar bi iz bilančnih razlogov še razumeli, težko pa sprejmemo zmanjševanje pravic uporabe deviz, ki jih zaslužimo z izvozom.
2. Po ustavnih načelih in veljavnih pozitivnih predpisih deviznega in zunanje-trgovinskega režima morajo delovne organizacije tri mesece pred novim letom vedeti za pogoje proizvodnje v prihodnjem letu, zato da se v svojem poslovanju, ki v celoti zadeva inozemske partnerje, uspejo ustrezno prilagoditi. Odlok je sprejet sredi leta in poslabšuje položaj delovne organizacije, ki na oni strani z ustavnimi amandmaji dobiva vse več pravic in ji utrujemo njen položaj v delitvi dohodka in vlogo v razširjeni reprodukciji, na materialnem področju pa so nam vse te pravice najostreje omejene.

Predsednik DS Boštjan Jemec,
predsednik UO Jože Matek,
predsednik OO sindikata Ljudež Draksler

Sodelovanje študentov in delavske mladine

Na pobudo predsedstva mladinske organizacije v Savi so se pred kratkim v Savi sestali predstavniki kluba študentov tovarne Sava in predstavniki predsedstva tovarniške organizacije ZMS. Namen sestanka je bil, da bi se povežali študentje visokošolskih zavodov in mladi delavci. Tako se bodo študentje — bodoči strokovnjaki — pred prihodom v kolektiv seznanili z delom, življenjem in odnosi v kolektivu, mladinska organizacija pa bo dobila na ta način več aktivnih

članov, ki bodo s svojimi idejami lahko pomagali pri njegovem delu. Posvetovanje so pozdravili tudi Tomaž Kšela, predsednik izvršnega odbora združenja študentskih pokrajinskih klubov, Jože Korinšek, predsednik izvršnega odbora skupnosti študentov ljubljanskih visokošolskih zavodov ter glavni direktor tovarne Sava Kranj inž. Janez Beravs. Na posvetovanju so sklenili, da bo konkretno sodelovanje steklo z začetkom novega šolskega leta.

J. Stular

Tudi zaposleni pri zasebnikih v sindikatu

Strokovni odbor sindikata storitvenih dejavnosti pri občinskem sindikalnem svetu v Trzinu je na svoji zadnji seji razpravljal o nalogah pri uresničevanju kolektivne pogodbe o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci.

no organizacijo sindikata delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih.

Kakšne naloge bo imela na novo ustanovljena sindikalna organizacija?

Odbor bo najprej pripravil posebno posvetovanje, ki se ga bodo udeležili predstavniki oddelka za gospodarstvo, predstavniki obrtne zbornice, predstavniki republiškega sindikata ter predstavniki tržiškega sindikalnega sveta. Oddelek za gospodarstvo pri tržiški občinski skupščini je že pripravil pregled delavcev, zaposlenih pri zasebnikih. Obrtna zbornica, pododbor za Gorenjsko pa pripravlja sestanek z zasebnimi delodajalci, tržiški sindikalni svet pa sestanek z delavci. Ko bodo te naloge uresničene, bodo v Trzinu ustanovili osnov-

Predvsem se bodo delavci v okviru sindikata seznanjali s pravicami in z dolžnostmi na osnovi kolektivne pogodbe in s pravicami in z dolžnostmi, ki jih imajo kot člani sindikata. Prav tako bo nova sindikalna organizacija omogočila, da se bodo odpravile nekatere pomanjkljivosti in nepravilnosti v odnosih med delavci in delodajalci. Znano je namreč, da se je zakonodaja s tega področja večkrat kršila in da delavci pri zasebnikih večkrat niso imeli take zaščite kot jo imajo delavci zaposleni v družbenem sektorju.

J. Košnjek

Ustreznejša zaposlitev za delovne invalide

Sredi prejšnjega tedna se je v Kranju sestel odbor medobčinskega društva telesnih invalidov za Gorenjsko in obravnaval delo podružnic in delovni program medobčinskega društva za prihodnje. Ugotovili so, da so vse podružnice telesnih invalidov na Gorenjskem za mednarodni dan telesnih invalidov pripravile obiske nepokretnih članov. V Kranju so jih obiskali 25, na Jesenicah 14 in v Radovljici 4. Kranjčani so člane tudi obdarili. Darila so prispevali podjetje Central — delikatesa in KZK Kranj — cvetličarna. Obema podjetjema se kranjski delovni invalidi ob tej priložnosti zahvaljujejo za pomoč.

V prihodnje namerava medobčinsko društvo telesnih invalidov za Gorenjsko pripraviti razgovor s socialnimi delavci iz delovnih organizacij in predstavniki komunalnega zavoda za zaposlovanje. Pogovorili se bodo o zaposlovanju in stanovanjski problematiki delovnih invalidov. Ugotavljajo namreč, da podjetja velikokrat delovne invalide zaposlijo na neustrezna delovna mesta, kjer ne morejo dosegati polne zmogljivosti.

Razen tega smo izvedeli, da ima kranjska podružnica telesnih invalidov okrog 150 kg blaga, ki ga lahko člani dobijo po znižani cenil v pisarni podružnice v prostorih krajevne skupnosti Vodovodni stolp. A. Z.

Olajšava za kmete

Zvezni izvršni svet je dopolnil sklep o pogojih za uvoz. Predpisal je olajšave, med katerimi so mnoge pomembne za kmete, ki upoštevajo drobno me-

hanizacijo. Carinska osnova pri uvozu drobne kmetijske mehanizacije se je namreč povečala, in sicer od sedanjih 25.000 dinarjev na 50.000 dinarjev. -jk

Ob zaključku spomladanskega gorenjskega (kmetijskega) sejma

Proizvajalec traktorjev kreditira kupce

Kdorkoli je hodil po pravkar končanem spomladanskem sejmu, je lahko opazil, da pri kmetijskih strojih nikoli ni manjkalo ljudi, pa naj bo na razstavnem prostoru KZK Kranj, Kmetijske zadruge Sloga, Agrotehnike ali koga drugega. Opazili smo, da je kljub položaju dinarja sejmem dobro uspeval, da ljudi ni manjkalo in da leti niso bili samo »firbci«, temveč je bilo med njimi tudi precej resnih kupcev. Mogoče bi bilo teh še več, če ne bi bilo toliko vrst blaga mogo-

če kupiti samo za devize in če bi tudi proizvajalci kmetijskih strojev začeli končno kreditirati kupce kot na primer proizvajalci avtomobilov.

Pri zadnjih je bila edina svetla in zato pohvale vredna izjema tovarna TOMO VINKOVIČ iz Bjelovara, ki izdeluje traktorje italijanske trdke Pasquali. Kakšen je način kreditiranja, smo se pogovarjali s komercialnim zastopnikom Kmetijske živilskega kombinata iz Kranja Cirilom Flandrom.

»Našemu kombinatu je uspelo, da smo se s 'Tomom Vinkovićem' dogovorili za ugodne kratkoročne in dolgoročne kredite za kupce, ki jim jih daje ta bjelovarska tovarna. Kmetom daje do 20.000 dinarjev kredita z odplačilno dobo do dveh let. Obresti so 3-odstotne. Ostalih 5 odstotkov namreč krije naša hranilnikredna služba. Kmet mora pri nakupu priložiti menico in zemljiškoknjžni izpisek. Do 10.000 dinarjev kredita kmet poroka ne potrebuje, za stroj, ki je vreden več, pa lahko dobi kredit, če ima poroka. Mislim, da bi moralo biti takih primerov kreditiranja še več na prihodnjih gorenjskih sejmih. Ta prireditelj se je namreč v zadnjem času izboljšala. Se posebno pa me veseli, da se je letošnji spomladanski sejem predvsem usmeril h kmetijstvu.«

J. Košnjek

Ciril Flander

Gorenjski kmetje me poznajo

Franc KREMŽAR iz Št. Vida nad Ljubljano, je med redkimi obrtniki, ki izdelujejo kmetijske stroje

Obrt je podedoval po očetu Antonu, ki je začel izdelovati kmetijske stroje leta 1909. Najprej je delal slamo-reznice, potem male mlatilnice in pogonske konjske vitle, ki jih na Gorenjskem poznamo pod imenom »gepel«. Leta 1927 je bil za svoje izdelke celo nagrajen z zlato kolajno.

Franc Kremžar

Sin Franc se je lotil očetove obrti leta 1938. Takrat je bil star 21 let.

»Najprej sem izdeloval iste kmetijske stroje kakor oče. Ker pa se takrat kme-

tištvo še ni tako mehaniziralo, sem se ukvarjal bolj s popravilom kmetijskih strojev različnih proizvajalcev. Vendar to ni trajalo dolgo. Kmetje so mi svetovali, naj naredim kaj novega. Leta 1960 sem izdelal prvo gnojilno črpalko, pet let kasneje pa do danes zelo znani droblilec (šrotar) ORION 65. Tega sem stalno izpopolnjeval in lani se je pojavil droblilec MARS 75, ki lahko drobi cele koruzne storže. Sedaj pa pripravljam kombiniran prevoznik stroj, ki ga sestavlja žitni droblilec in črpalka za gnojilce. Stroja poganja samo en elektromotor.«

Franc Kremžar dobrih kmetijskih strojev ne bi mogel izdelovati, če se ne bi stalno izpopolnjeval ter sledil napredku. Obiskuje sejme v Veroni in v Gradcu, zanj pa so največ vredne pripombe in nasveti kmetov, ki njegove stroje že imajo, vendar želijo izboljšave.

Gorenjski kmetje Kremžarja dobro poznajo, saj na številnih naših kmetijah srečujemo njegove izdelke.

»Da, kar tri četrtine naročil prihaja z Gorenjske, mogoče zato, ker kmetje izredno dobro poznajo in cenijo stroje, ki jih je izdelal že oče, in ker se redno pojavljajo na gorenjskih sejmih. Razstavljanje v Kranju je moja edina propagandna poteza. Kupci pa prihajajo tudi od drugod. Lani je romal moj stroj celo v Srbijo.«

J. Košnjek

Izvozili smo več mesa

Izvozno-uvozna podjetja v Sloveniji bodo v prvem četrtletju letos po napovedih izvozila za okrog 10 milijonov dolarjev mesa in živine, medtem ko smo ga lani celo leto izvozili za 24 milijonov

dolarjev. Iz teh podatkov lahko sklepamo, da gre za pravi razmah izvoza mesa in živine, kar pa verjetno ni rezultat domačih tržnih viškov, temveč ugodne prodaje na tujem trgu. -jk

Kmetijska zadruga Tržič ima novega direktorja

Člani združenega sveta Kmetijske zadruge Tržič so na zadnji seji potrdili edinega kandidata za direktorja ustanove kmetijskega tehnika Sajovica iz Naklega.

Dejavnost tržiške kmetijske zadruge se bo v prihodnosti najbrž spremenila, saj se zadruga z lastno proizvodnjo ne bo več ukvarjala, temveč bo vedno bolj pospeševalec in posrednik med kmetovalci in kupci. Vloga

pospeševalca pa zahteva, da bo morala dobiti zadruga sposobnega strokovnjaka, ki bo imel verjetno sedež pri zadrugi, zaposlen pa bo pri skupščini Tržič ali pri strokovnem zavodu v Kranju. Dvom, ali je v Tržiču zadruga potrebna ali ne, je odveč, saj so kmetje jasno povedali, da zadrugo potrebujejo, vendar takšno, ki jim bo pomagala in svetovala. -jk

Nevarnost vnetja vimena pri govedu

Vnetje vimena je najpogostejše pri govedu. Bolezenske spremembe se lahko pojavijo v mlečni žlezi, v izvodnih kanalih mlečne žleze ali pa v neposredni okolici žleznega tkiva. Do bolezni v vimenu pride lahko zaradi splošnega slabega zdravstvenega stanja živali ali pa zaradi vdora klic v cevke mlečne žleze od zunaj. Drug primer je pogostejši, saj pride do take okužbe vimena v več kot 90% primerih. Posledica bolezni vimena so tudi spremenjene lastnosti mleka. V mleku lahko najdemo bolezenske klice in povečano število odpadnih žleznih celic vimena, mleko je sluzavo ipd. Motnje v izločanju mleka imajo za posledico spremenjene kemične in fizikalne lastnosti mleka, kar je še posebno očitno v mlečnih izdelkih. Maslo in sir imata spremenjen okus kot tudi obstojnost.

Vnetje vimena je zelo razširjeno pri kravah v Jugoslaviji, saj ocenjujemo, da je preko 20% molznic prizadetih s to boleznijo, podobno pa je tudi v drugih državah (v Avstriji 30%).

Z mlekom bolnih živali se lahko prenašajo nekatere bolezni, ki so nevarne človeku. Mleko pa se lahko tudi naknadno okuži npr. pri molži, saj je izvrstno gojišče za številne mikrobo. Pri visoko mlečnih kravah prav lahko pride tudi do vdora teh klic v mlečno cisterno v vimenu, od koder se širijo najprej po žlezi. Te vrste vdora klic pripisujemo praviloma nezadostni negi živali in vimena, slabim higienskim in klimatskim razmeram v hlevu ter neustrezni molži. Klimatski pogoji v hlevu so zelo pomembni, saj so visoko molzne krave zelo občutljive na preveliko vlago in vročino, z vlago pa se širijo po prostoru tudi klice, ki se ugodno razvijajo pri povišanji temperaturi. Zato je treba pri reji molznic posvetiti posebno pozornost pravilni ventilaciji in dezinfekciji hleva. Kravam najbolj ugaja temperatura od 14 do 18°C, sicer pa ustreza tudi od +4 do 21°C. Uporabnost oz. eventualno okuženost mleka določamo s posebnimi testi in z bakteriološkimi preiskavami.

dr. mag. S. Bavdek

Ljubljanska banka

O kmetijstvu so dejali

Inž. Milovan Zidar, republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo: »V Sloveniji se stalno borimo za primernejšo ceno živine, mleka in krmnih rastlin. Zagovarjamo ustrežnejše vrednotenje dela živinorejcev. Če bomo hoteli živinorejo še naprej tako razvijati, bomo morali misliti na še kaj drugega, to je na krmno osnovo. Ta bo krmalu problem številka ena. V Sloveniji so pogoj za rast teh rastlin izredno ugodni in to prednost bomo morali izkoristiti. To je naloga predvsem ravninskih kmetijskih proizvajalcev.« -jk

Mladi Kranjčani, Cerkljani in Radovljčani v Idriji

Od 19. do 22. aprila bo v Idriji tretje srečanje mladinskih in pionirskih gledaliških skupin Slovenije pod nazivom NABA BESEDA 72. Nastopilo bo osem gledaliških skupin, od tega tri z Gorenjske, in sicer: v četrtek ob 15. uri gledališka skupina osnovne šole Staneta Zagarja iz Kranja z delom Arthurja Fouqueza Ambrozio krade čas, v petek

ob 11. uri gledališka skupina osnovne šole Davorin Jenko iz Cerklj z delom Josipa Ribičiča Palčki in ob 19.30 z delom A. E. Greidanusa Hodl de Bodl ali dve vedri vode, v soboto ob 15. uri gledališka skupina Brstje osnovne šole z delom A. T. Linhartha Županova Mleka. Mladim gledališčnikom želimo, da bi se dobro odrezali. A. U.

Nova knjižnica v Gorenji vasi nad Škofjo Loko

Nova osnovna šola Ivana Tavčarja v Gorenji vasi postaja vse bolj kulturno-prosvetno žarišče Poljanske doline. Galeriji, ki tudi gostuje v šoli, se je v nedeljo, 16. t. m., pridružila še knjižnica. Ljudska knjižnica v Škofji Loki, je v nedeljo odprla svoje tretje izposojevališče, tokrat v Gorenji vasi v novi šoli. Knjižnica naj bi zajela bralce osrednjega dela Poljanske doline, medtem ko spodnji del zajema knjižnica v Škofji Loki, zgornji del okoli Žirov pa izposojevališče v Zireh. Z novo knjižnico se bo precej izpopolnila knjižnična mreža škofjeloške občine. Otvoritev le-te predstavlja tudi prvo večjo akcijo matične knjižnice v Šk. Loki v okviru mednarodnega leta knjige, v katerem se bodo vse knjižnice skušale držati gesla: omogočiti vsakemu branja

željnemu bralcu dostop do knjige.

Knjižnica šteje ob otvoritvi 350 knjig (novih in najnovejših), izbrana so najboljša in tudi najbolj brana dela zadnjih let. Imela bo redno povezavo z matično knjižnico v Škofji Loki in bodo prek nje lahko dobili bralci tudi knjige iz matične knjižnice v Šk. Loki (po želji) ali celo prek medknjižnične izposoje. Za zdaj je knjižnica nameščena v predprostoru telovadnice osnovne šole, odprta pa bo vsak torek od 10. do 13. ure in ob petkih od 15. do 18. ure. Po otvoritvi ob 17. uri je Loško gledališče iz Škofje Loke ponovilo svoj popularni Vesele večer. Nagrade za obiskovalce Veselega večera pa je pripravila škofjeloška knjižnica in DZS, poslovalnica Škofja Loka. J. K.

Tržiški muzej ima ново stalno zbirko

Ze nekaj let je, kar je bil odprt muzej v Trzinu. Do sedaj je imel muzej odprto stalno zbirko iz NOB, geološko zbirko in čevljarstvo zbirko. Nova pridobitev za muzej pa bo otvoritev usnjarske zbirke, ki bo odprta 21. aprila. Predmete je muzej zbral v različnih krajih, predvsem pa v Spodnji Bistrici pri Trzinu, Radovljici in v Trzinu. Stalna zbirka bo obsegala tehnični in zgodovinski del.

Tehnični del prikazuje stari proces rastlinskega strojenja in ročne dodelave usnja. Tak postopek so v Trzinu uporabljali do začetka našega stoletja, deloma pa ga poznajo še danes. Scenarij za tehnični del zbirke je izdelal po ust-

nih in pismenih virih o tržiškem usnjarstvu.

Zgodovinski del pa prikazuje razvoj usnjarske obrti v Trzinu. V tem delu se želi poudariti pomen tržiških usnjarjev za slovensko usnjarstvo. Posebno v času začetkov usnjarske industrije v Sloveniji.

Poleg stalne zbirke usnjarstva bo odprta še občasna zbirka z naslovom »Dekorirano usnje v Sloveniji«, katero je posodil narodni muzej iz Ljubljane. Ta umetnost ima svoj izvor v Gadamesu v Afriki. Od tam se je v 11. stoletju razširila v Evropo. Na razstavi bodo predmeti razvrščeni po posameznih deželah, v katere sodijo po tehnikah in motivih. Jp

Razstava in Večer umetniške besede

Delavska univerza Radovljica bo drevi, 19. aprila, ob 19.30 v dvoranl radovljiske graščno pripravila razstavo slikarja in kiparja Toneta Kralja in Večer umetniške besede Toneta Kuntnerja. Pesmi bo bral avtor, član Mestnega gledališča ljubljanskega. Razstava bo odprta do 3. maja vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure.

TONE KRALJ je bil rojen 23. avgusta 1900 v Zagorici pri Dobropoljah na Dolenjskem. Prve likovne pobude je dobil pri učitelju risanja na gimnaziji profesorju Gašperju Porenti in pri svojem bratu Francetu Kralju. Izpopolnjeval se je na umetniški akademiji v Pragi pri profesorju Stursi. Njegov umetniški razvoj so že velikokrat opisovali in ga klasificirali na mnogo umetniških stopenj, vendar naj omenim predvsem tiste, ki smiselno kažejo na kontinuiteto razvoja in so povezane z njegovo grafično ustvarjalnostjo. V začetnem obdobju realizma se je bolj nagibal k poetičnemu realizmu in je to svojo usmerjenost nadaljeval tudi pod okriljem ekspresionizma v smeri vizionarne upodablajoče veje, ki je spremljala ta pojav pri nas.

Ceprav že tolikokrat opisan pojav ekspresionizma na Slovenskem, ga moramo vedno znova ponavljati ob razstavah, ki so povezane z imeni bratov Kralj. Tako tudi ob sedanjih razstavi ne bo odveč skromno razmišljanje o ekspresionizmu in o dobi, ki je tako značilna za nastop Toneta Kralja. Razumljivejša bo tudi pričujoča razstava danes dvainsedemdesetletnega umetnika, ki je za svoje dolgoletno umetniško delo prejel letos Prešernovo nagrado.

Ob nastopu naših prvih grafikov v tretjem desetletju našega stoletja — govorili bomo predvsem o grafiki, ker je na razstavi največ lesorezov — so se njihova dela zdelo takratnemu občinstvu nekaj prav tako nerazumljivega, kakor dvajset let popreje prve slike naših impresionistov. Ko so Tone Kralj, Božidar Jakac in Miha Maleš kot tako imenovana prva medvojna (takrat prva povojna) ekspresionistično razpoložena generacija nadaljevali delo starejše generacije, predvsem delo Saše Santla kot začetnika slovenskega lesoreza, je zaradi posebnega območja, ki ga predstavlja črno-beli svet grafike, ta skupina naletela na nov odpor, ki ni bil uperjen samo proti novotarskemu ekspresionističnemu območju. Občinstvo se je počutilo ogroženo za barvo, za pisanost, kajti prav barvito razpoloženo je predstavljal tisti melos, ki ga je publika občutila kot svojega. Zato je odločno zavračala ekspresionistično melodično uglaseno, k podzvesti se nagibajočo črto, ekspresivno linijo s poglobljenim pomenom — vse pa narejeno

iz nasprotij dozdevno neurejenih, a vendar tako pretehtanih sestavov svetlob in senc, črnega in belega, kot to pozna prav grafika. Posamezni listi so bili odtisnjeni v enostavni črno-beli tehniki ali pa v tonskih kombinacijah, redkeje v barvnem odtisu.

Zaradi naravnost nezaslišanih novosti je ekspresionizem in predvsem lesorez našel v takratni sredini skromen odmev in le malo prijateljev. Posebno še zato, ker je grafika najintimnejša umetniška vrsta, ki ne sodi v monumentalni okvir in ni reprezentativna. Veliko raje ima mapo in pridno roko opazovalca — zbiratelja, ki mu v tako ustvarjenem intimnem vzdušju razkriva svoje pravo življenje. Tako moramo gledati tudi to razstavo del Toneta Kralja, kajti danes, ko smo navajeni še vse drugačnih pretresov in vznemirjenj ter šokov, bi dejali, da pretres ekspresionistov ni bil podooben današnjim. Spremenil se je odnos, predvsem se je spremenil do grafike. Spremenilo pa se je tudi gledanje na umetnost, ki jo je izpovedoval Tone Kralj pred skoraj pol stoletja (točno pred petdesetimi leti je razstavljal v Beogradu — leta 1922). Ko stojimo pred deli Toneta Kralja danes, pomeni to mikaven obrat naših čustvovanj. Med naše občudujoče poglede se nehote meša že kar historičen moment ocenjevanja in primerjanja z današnjim stanjem grafike na Slovenskem. Prav to pa pomeni, kako intimen dvogovor zahteva ta zvrst umetnosti. Lesorezi Toneta Kralja se nam zde danes in na prvi pogled kot skromni začetniški koraki. Gledamo jih skoraj kot zgodovinski predmet. Primerjamo jih z

današnjimi dosežki najmlajše generacije grafikov in »ljubljske šole«. In vendar nam brez sentimentalnosti, ko zavrnemo historiziranje, ko odklonimo primerjanje, vsa umetniška zapuščina Toneta Kralja spregovori z govorico, ki ne bo nikoli onemela: z glasom umetniške moči, ki je poln tudi najmanjši lesorez. Na zunaj skromen grafični list je kot plod poln izpovednosti, ki ne more onemeti tudi ne ob današnjih gizdavih, večkrat samo navzven pološčenih, a znotraj praznih gizdalinov tega ali onega bienniala.

Tako kot zgoraj opisana skromnost posameznega lista, dela, se nam kaže tudi ta razstava. V tej skromnosti pa je njena moč, moč, ki jo izpoveduje vsako, še tako skromno delce na tej razstavi, delce, ki se je rodilo pod rokami slovenskega umetnika.

A. Pavlovec

TONE KUNTNER ni le gledališki in filmski igralec, temveč tudi pesnik. Rodil se je leta 1943 na Trati v Slovenskih goricah. Doslej so izšle tri njegove pesniške zbirke: Vsakdanji kruh, Ljubljana 1966; Lesnika, Ljubljana 1969 in Pesniški list, Trst 1971. V tisku je četrta samostojna avtorjeva zbirka Mrtva zemlja, ki bo izšla letos pri Mladinski knjigi.

Mitja Mejak je o Kuntnerjevi poeziji zapisal:

»Kuntnerjeva poezija je po dolgem času spet slovenska poezija, slovenska je njena boleča vsebina, slovenska je njena jezikovna struktura in celo v njenem melosu in ritmu je lahko začutili izrazito slovenski, zadržan, nekoliko otožen duh. To pa seveda mnogo pomeni v današnji poplavi brezobličnega, kvazikomopolitskega pisanja...«

Na našem večeru se bo Tone Kuntner predstavil s pesmimi iz zbirke Lesnika in Mrtva zemlja.

Druga predstava Mestnega gledališča ljubljanskega v Radovljici

Na drugem gostovanju v letošnji sezoni v Radovljici se bo v torek, 25. aprila, predstavilo Mestno gledališče ljubljansko z delom ruskega pisatelja Nikolaja Erdmana Samomorilec. To visoko kvalitetno literarno, tako imenovano resno komedijo v petih dejanjih, ki prikazuje, kako se večne slabosti človeka bohotno razraščajo tudi v sodobnih razmerah, bo uprizoril kar 24-članski umetniški kolektiv igralcev s Poldetom Bibičem v glavni vlogi.

Izjemno aktualno delo združuje v sebi visoko umetniško raven z odprto ljudskostjo, gledališko slikovitostjo ter modernim, ironično polnim, jedkim in kritičnim humorjem.

Delo, napisano že pred tremi desetletji, je poslovenil Mile Klopčič, režiral pa Igor Pretnar.

Zaradi izredne dolžine se bo predstava, ki bo v kino dvoranl v Radovljici, začela že ob 19.30.

JR

105 Miha Klinar

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJES OLJE, ROPAR.
A MI BIVAMO OB CESTI,
KŹ K OLJU PELJE

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

Pa tudi Churchill sam morda nehoti pozablja na to, kar je govoril v londonskem radiu 1. oktobra 1939. V svojih spominih piše:

»Dne 30. septembra je 'Graf Spee' (nemška križarka — op. M. K.) blizu Pernambuca potopila 5000-TONSKO BRITANSKO POTNIŠKO LADJO 'CLEMENS', KI JE PLULA SAMA. Ta vest je vplivala na admiralteto kot strela z jasnega.« (Churchill, Druga svetovna vojna, str. 206)

O tem in o tej 'strelji z jasnega' je Churchill v govoru 1. oktobra 1939 molčal, pa tudi o tem, da je proti nemški križarki poslal 'več flotilj', ki so obsegale 'letalonosilke, zaščitene z vojnimi ladjami, bojnimi križarkami in križarkami' (vir kakor prej, str. 206):

»Vsak oddelek, sestojč iz dveh ali več ladij, naj bi bil sposoben zaustaviti (nemško) žepno križarko in jo potopiti.« (Churchill, str. 206)

Tega neuspeha britanske mornarice, ki ji je 'Graf Spee' nenadoma izginila, čeprav bi jim po takratnem mnenju strokovnjakov britanske mornarice 'na noben način' ne mogla, Churchill prebivalstvu Anglije ni mogel povedati, čeprav se je morda zavedal, da jim tega uspeha nemške mornarice ne bo mogel dolgo zamolčati.

»Sovražne korzarske ladje,« piše Churchill v svojih spominih (str. 206), »bi nam lahko postale še bolj nevarne, če bi bile mogle svoje napade na naše trgovske ladje še nadaljevati. Tri žepne križarke, dovoljene Nemčiji v Versajski pogodbi, so zasnovale Nemci z veliko bistroumnostjo kot korzarske ladje. Njihovih šest topov, kalibra 28 cm, njihovi močni stroji, ki so jim omogočali pluti s hitrostjo 26 vozlov na uro, in njihove oklepe so Nemci z mojstrsko spretnostjo uredili tako, da 10.000-tonska meja ni bila prekoračena. Tudi nemške križarke s topovi kalibra 21 cm so bile bolj moderne od naših in če bi jih uporabili kot korzarske ladje, bi bile tudi hudo ogrozile našo plovbo.«

Graf Spee je bila prva vojna ladja, opremljena z radarjem, ki ga britanska mornarica takrat še ni imela.

»Sodobni radar bi bil omogočil vzpostavitev zveze. Toda takrat ga še nismo imeli.« (Churchill, str. 205)

Prvi mesec vojne je torej potekel ne samo na kopnem in v zraku, marveč tudi na morju v zmagovalju Nemčije. Poljsko so porazili Hitlerjevi generali, ki so lahko že po treh tednih vojne 'strokovno' podali

PREGLED O NEMSKEM VOJNEM POHODU NA POLJSKO

»VOJNA S POLJSKO JE KONČANA. V vrsti med seboj odvisnih uničevalnih bitk, med katerimi je bila največja in odločilna bitka v velikem kolenu Visle, je bila večmilijonska poljska vojska potolčena, zajeta in razbita. Nobena posamezna aktivna ali rezervna poljska divizija, nobena med poljskimi samostojnimi brigadami itd., nišla tej usodi. Samo razbiti deli posameznih enot so se mogli zateči z begom v močvirna ozemlja vzhodne Poljske in se tako izognili popolnemu uničenju ter se predali brez boja sovjetskim četam... (Übersicht über den polnischen Feldzug, OKW, 23. IX. 1939)

Od tu dalje govori ta pregled o poljskih oporiščih na polotoku Hela, v Varšavi in Modlinu, kar nam je že znano in ki so ob objavi pregleda (21. 9.) še obstajala. Potem OKW pojasnjuje, seveda z zvrčanjem krivde za vojno na Poljsko, priprave nemškega vrhovnega poveljstva, ki pa seveda ni odkrivalo nemških agresivnih namerov proti Poljski, kakršna poznamo že iz Hitlerjevega napadalnega načrta 'Der Fall Weiss'. Zanimiva in tudi stvarnejša kakor Churchillova pa je kritika poljskega poveljstva s strani OKW:

»Poljsko vrhovno poveljstvo je podcenjevalo udarno moč nemške vojske v veri, da se mu bo posrečilo v skladu z anglo-francoskimi zagotovili, da bo francoska fronta priklenila glavino nemških vojnih sil, voditi na svojih frontah v določenem obsegu celo ofenzivno vojno. Glavna misel poljskega poveljstva je bila takojšnja zasedba Gdanska in nato takojšnja ofenziva proti Vzhodni Prusiji s treh izhodiščnih front in jo kot od Reicha odrezani osamljen 'otok' zasesti. V ta namen je poljsko vrhovno poveljstvo grupiralo svoje sile po naslednjem operativnem načrtu:

Poljska armada v prostoru severno od Varšave bi bila prav tako sposobna odbiti morebitni nemški napad iz Vzhodne Prusije proti Varšavi, istočasno pa naj bi bila po poljskem predvidevanju dovolj močna izpeljati lastni ofenzivni napad. Ta grupa poljske vojske bi morala z desnega boka in s pritegnitvijo pomembnih sil ogroziti Vzhodno Prusijo z vzhodne strani, na levem krilu pa bi jo podpirala močna poljska armada, zbrana na ozemlju Koridorja. Naloga te armade naj bi bila zasedba Gdanska in potem prodor s te strani v Vzhodno Prusijo. Da bi bila ta operacija krita s hrbita, naj bi poskrbela najmočnejša koncentracija poljske vojske na območju Poznanja. Ta bi morala v primeru nemškega prodiranja na ozemlje Koridorja s premočjo svojih sil ogroziti bok nemškega napada v smeri proti Koridorju. Ta, s strani poljskega poveljstva postavljena največja poljska armada bi mogla mimo tega priskočiti tudi vsak trenutek na pomoč južno od nje postavljeni šibkejši poljski armadi. S svojo močjo in svojo

centralno razmestitvijo na območju Poznanja bi lahko ogrozila že s svojo golo eksistenco sleherno nemško ofenzivno operacijo iz srednjega dela Gornje Šlezije in pomorjanskega globoko v bok. Južna poljska armada na območju fronte Krakau—Lwov je bila po pojmovanju vrhovnega poljskega poveljstva dovolj močna, da bi branila pomembno poljsko industrijsko ozemlje. Mimo tega bi jo po tem mnenju mogli v toku samih operacij uporabiti bodisi kot direktno pomoč drugim poljskim armadam, bodisi za ofenzivni napad proti za Nemčijo zelo pomembnemu gornješlezjskemu industrijskemu področju.

CILJ NEMSKIH OPERACIJ pa je bil, to v velikem kolenu Visle razmeščeno in koncentrirano poljsko armado obkoljevalno napasti, jo prisiliti k neobstoju in jo uničiti. V ta namen je vrhovni poveljnik kopenskih sil generaloberst von Brauchitsch v sodelovanju s šefom generalnega štaba artilerijskim generalom Halderjem (ta je, kakor že vemo, po vojni izjavil, da vojska Hitlerjevih vojnih načrtov ni jemala resno — op. M. Kl.) izobilkoval dve glavni armadni skupini:

I. armadna skupina — jug pod poveljstvom generalobersta von Rundstedta z generalleutnantom von Mansteinom kot šefom generalnega štaba te skupine armad,

II. armadno skupino — sever pod poveljstvom generalobersta von Becka z generalleutnantom von Salmuthom kot šefom generalnega štaba te skupine armad.

V armadno grupo — jug so bile vključene tri armade

1. Armada generalobersta Lista
2. Armada generala artilerije von Reichenau
3. Armada generala infanterije (pehote) Blaskowitza.

Armadni skupini — sever sta bili podrejeni:

1. Armada generala artilerije von Klugeja
2. Armada generala artilerije von Kuchlerja.

Naloga armadne skupine — jug je bila prodreti s srednjo armado pod generalom artilerije Reichenauom iz območja Kreuzburga v severovzhodni smeri proti Visli. Za zavarovanje desnega krila te armade naj bi poskrbela armada generalobersta Lista iz Zgornje Šlezije in s severnih pobočij zahodnih Beskidov s prodorom proti vzhodu. Njena naloga je bila zaustaviti tamkajšnje poljske sile, da bi jih potem s silami, prodirajočimi iz Slovaške proti severu, obkolile in jim zaprle umik proti vzhodu. Na zavarovanje levega boka armade generalobersta v. Reichenau naj bi poskrbela armada generala Blaskowitza iz prostora vzhodno ob Breslaua (danes poljski Wroclaw) prav tako v splošnem v smeri proti Varšavi, da bi tako odbila pričakovani napad poljskih sil z območja Poznanja našim silam v bok in ta napad onemogočila.

Že petič na luno

V nedeljo ob 18.54, natanko po načrtu, se je z ameriškega vesoljskega izstrelišča Cap Kennedy na Floridi dvignila proti nebu orjaška, 110 metrov visoka raketa Saturn C5. ZDA ponovno, tokrat že petič zapored, naskakujejo luno. V kabini Apolla 16 so vesoljci John Young (poveljnik posadke), Charles Duke (pilot lunarnega modula) in Tom Mattingly (pilot komandnega

modula). Young in Duke naj bi se spustila na mesečevo površino jutri, 20. aprila, okrog 14. ure popoldan. Kraj pristanka je precej gorat in nosi ime slavnega francoskega filozofa Descartesa.

Vzlet, ki so ga spremljali tisoči radovednežev in milijoni televizijskih gledalcev s petih celin je potekal brezhibno. Enako brezhibno je bilo tudi preklapljanje ser-

visnega in komandnega modula v tirnici okoli zemlje, operacija torej, ki pri prejšnjih odpravah ni nikdar tekla gladko. Ladja zdaj leti zemljnemu satelitu naproti. Kakor poročajo iz kontrolnega središča v Huston (Texas), so vse naprave v odličnem stanju in delujejo brez napak, pa tudi posadka dobro prenaša bivanje v tesni kapsuli. Edino, kar skrbi stro-

kovnjake, je odpadanje zunanje zaščitne prevleke, ki ob vrnitvi na zemljo varuje posadko pred visokimi temperaturami, nastalimi zaradi trenja z zrakom. Vendar omenjena plast ni edini toplotni oklep. Pod njo sta še dve podobni »obleki«, zato se, po mnenju konstruktorjev, ni treba bati najhujšega. Sprehode po luninem površju bomo lahko spremljali na televizijskih zaslonih. Velja omeniti, da gre za eno zadnjih ameriških ekspedicij na mesec, saj se znanstveniki onkraj Atlantika v prihod-

njih desetih letih nameravajo posvetiti drugačnim operacijam, predvsem izgradnji vesoljskega »avtobusa« na tirnici okrog zemlje in pošiljanju satelitov k bolj oddaljenim planetom našega osončja.

Odkar je leta 1961 Gagarin kot prvi človek zapustil rodni planet, smo bili priča skupno 44 »živim« izletom v prostor izven zemeljske težnosti. Od tega so jih Američani opravili 25. Naj omenimo še podatek, da je vesolje doslej terjalo 7 smrtnih žrtev. I.G.

16

Tudi če mi ni takrat in ne pozneje rekel niti besedice o najhujši preizkušnji, se mu je videlo z obraza, kako mu ne gre iz misli in da ga krivi in tare. Tisto, kar so počeli z njim partizani v temnem smrekovem logu neke temne poletne noči dvainštiridesetega leta, ko je poslušal votel mrtvaški glas krampa, ki je udarjal po koreninah in kamnih v grabnu pod vasjo. Se vedno ga je slišal in vsakič, ko je grobar udaril, mu je za spoznanje skrivilo hrbet. Prestrel je besede: »Ga bomo kar s krampom, streljati ne smemo, da nas ne odkrijejo,« ki so zanj pomenile smrt. Smrt v tistem samotnem temačnem grabnu, kjer še zver ne bi hotela biti zakopana, da bi tam trohnela.

Vedno je živel pošteno in po človeški in božji postavi. Garal zase in za kopicu otrok. Nikdar si niti v mislih ni želel tistega, kar ni bilo njegovo, čeprav je dobro vedel, da imajo od njegovega dela vsi več koristi kot on. Tolažil se je s tem, da je pač tako, ker je Bog tako odredil. O teh težkih urah mi nikoli ni govoril, vendar sem občutil, kako ga muči krivica, ki so mu jo prizadejali. Večkrat je pogledal Micko, ki je sedela na drugi strani mize. Hvaležen ji je bil, ker ga je takrat rešila, ko je zavpila: »Mene ubijte, očeta pa pustite. Saj vendar ne boste pobili partizanovega očeta!« Nikdar ni zvedel, kdo se je z njim tako kruto poigral. Verjel je, da so vsi ljudje okoli njega taki kot on, ki ni v sebi nikdar nosil nikakršne hudobije. Pozabil je, da je bila vojna, ki je zaslepila prej dobre in prav tako poštene ljudi kot je bil on in da se je v marsikom ugnedil sam vrag. Takrat so se hoteli znesti nad njim. Našli so podlo dušo, ki je po svojih zvezah spročila partizanom, kako nevaren jim je oče.

Občutil sem se krivega in bolelo me je, ker oče zaradi tega trpi. »Oče, zdaj je vse dobro! Pozabimo na te stokrat preklete čase! Zdaj se začena novo in boljše življenje,« sem spregovoril in povedal še o raznih stvarih, ki so mu bile poznane ali pa tudi ne, da bi ga vsaj malo odtrgal od težkih misli. Še malo si nisem predstavljaj, kaj je vse Micka pretrpela v nemškem taborišču Rawensbrücku. Ko je pripovedovala, ji oče skoraj ni mogel verjeti, da so Nemci, ki so pri njem pred vojno in še poprej imeli tako veljavo, tako strašno podivjali. Saj oče, ki se je držal doma, sploh ni imel prave predstave, kaj se je v tem času dejansko dogajalo v svetu. Hodil je v cerkev in vse, kar je zvedel, je slišal iz domobranskih ust. Partizani so le parkrat potrkali na okno. Prvič takrat, ko so ga odpeljali v tisti graben, potem pa če je slučajno zašla k hiši kakšna patrulja, ki se je ustavila zaradi tega, da je povprašala, če so kje v bližini domobranci ali pa, če so malo počivali. To je bilo vse, kolikor

je oče prišel z njimi v stik. V tem pogovoru je parkrat s svojo težko, čeprav starikasto, ali še vedno žilavo roko krepko usekal po mizi, da sem se zbal, da jo bo preklal na dvoje. Šele po vojni je počasi prišel do spoznanja, da je marsikaj šlo mimo njega in da je o tem kaj malo vedel.

Cez nekaj časa je Jurca stopil v hišo, ali le toliko, da mi je povedal, da bo moral nazaj. Pozdravil sem se z njim in že je zaropotalo po klancu navzgor. Ko smo sedeli okrog mize in se pogovarjali o raznih rečeh, sem na materinem obrazu opazil, da jo še vedno tare nekakšna skrita skrb. Veselje in sreča sta kar žareli iz nje, a je nekočkrat vzdihnila. Preveč dobro sem jo poznal, da ne bi občutil, kaj ji leži na srcu. Večkrat me je pogledala, kakor da bi rada de-

loči za domobrance ali za rusko fronto. Tako je stopil v domobranske vrste. Sprva je nameraval, da jo o prvi priložnosti pobriše k partizanom. Kmalu so ga poslali na Golnik na stražo. Vsi, kolikor jih je bilo tam, so uživali kot ptički. Nipadal jih ni nobeden, ker je bila tam bolnišnica. Jedli so in pili, na straži pa dremali in tako počasi in lepo čakali, kdaj se bodo drugi nehali pretepati.

V takem življenju je tudi brat pozabil na partizane. Samo nekaj je bilo. Konec vojne partizani niso pozabili nanj. Takrat ni nobenemu pisalo na čelu, kaj si bil in kaj si počel. Če so te strpali v zapor in nisi imel dovolj sreče, te je kmalu dočakalo še kaj hujšega. Tako se je znašel za zapahi skupaj z domobransko družino.

Kolikokrat sem v teh časih mislil nanj, kje je in če ga bom še kdaj videl. Prav nobenih vesti nisem mogel dobiti o njem. Šele tedaj, ko sem stopil čez domači prag in sem popraševal domače, kje je ta in kje oni, sem zvedel za žalostno resnico, kam se je izgubil in kje naj bi bil zdaj. Lagal bi, če bi dejal, da mi je bilo vseeno, kaj se bo z njim zgodilo. V tem nisem bil otrok. Dobro sem vedel, kakšno strahovito sovraštvo se je zajedlo v vojnem času v partizane do vseh, ki so med vojno hlapčevali okupatorju in pomagali preganjati in pobijati zavedne slovenske ljudi.

»Mati, čeprav je naš brat, mu ne moremo nič pomagati, če si je v tem času, ko je nosil domobransko uniformo in puško, umazal roke s krvjo. To bo plačal.« Te besede sem povedal bolj ostro, češ da mu ne bo prizanašanja in da se bo prosajalo pošteno. Pri tem nič ne pomeni, ali gre za brata ali strica. Kar je kdo zaslužil, to bo dobil. V sebi sem dobro vedel, da materi nisem rekel tako, kot sem občutil v svoji notranjosti. Mati je upognila glavo, globoko vzdihnila in s komaj slišnim glasom dejala: »Ti že veš, kako gre ta reč, ali pomisli, da je tvoj brat in moj otrok.« Kako dobro sem jo razumel, da je prav tako, kot je dejala, in tudi vedel sem, da v to ne bo več vrtala. Prav tako dobro me je razumela tudi ona, ker je vse vojne tegobe ljudi občutila na svojih lastni koži. Oče je le poslušal in ni nič rekel. Oba sta verjela, da bo morebiti tudi njemu kdo pomagal, ker se je z drugimi do sedaj vse dobro izteklo.

Kako čudno in skoraj neverjetno se v človeku mešajo občutki, ki izvirajo obenem iz sovraštva in ljubezni. Vse skupaj te razpenja med družino in skupnostjo, za katero si se boril. V glavi občutiš zmešnjavo čustev, da ne moreš več pametno razsojati in ne veš več, kaj je prav in kaj narobe. To te spravlja v strašno zagato, da se v svoji lastni zavesti vrtiliš, se dvigaš in padaš in še vedno ne veš, kaj se pravzaprav dogaja s tabo.

KAREL LESKOVEC

vesela pomlad

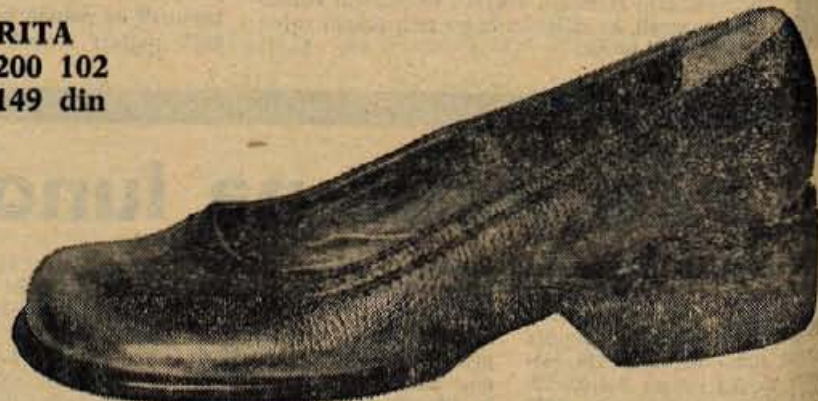
jala: »Korl, kaj misliš, kaj bodo z njim?« Po dolgem času se ji je iz globine in s skrbjo le utrgala beseda. Ja, živi smo ostali vsi, ali doma je še vedno eden manjkal.

Brat, ki sem ga nazadnje videl maja enainštiridesetega leta v Kranju. Zelo zelo sva bila navezana drug na drugega. Takrat sem prišel le za en dan prepozno v Kranj, da bi ga še dobil. Delal je na železnici. Nemci so jih lepšega dne pobrali in jih odpeljali v Celovec. Malo več kot leto dni je bil mlajši od mene. Pred vojno sva bila največ skupaj. Skupaj sva pastirovala in hlapčevala, skupaj delala in se tudi skupaj prebijala v dneh brezposelnosti.

Nekako pred koncem štirinštiridesetega leta, ko je Hitler z mobilizacijo pomedel zadnje ostanke, je zajelo tudi njega. Posrečilo se mu je, da se je zmaknil in priromal do Kranja. Nekaj časa je bil v zaporu, potem pa so zahtevali, naj se od-

OBISCITE NASE PRODAJALNE

RITA
200 102
149 din

ZAHTEVAJTE PROSPEKT MODELOV

Peko
pomlad
72

Pomenki o Mengšu in njegovih ljudeh

Beli menihi

V zgodovini Mengša vzbude pozornost večkratne preprodaje kraja in seveda tudi pripadajočih tlačanov, uboge slovenske raje... Prav tako je bilo s farno cerkvijo in njeno gospoščino. Mengška župnija je spadala prvotno pod Oglej. Leta 1255 je mengška fara prešla pod oblast avstrijskih vojvod. Ti pa so jo leta 1462 prepustili cistercijanom v Dunajskem Novem mestu.

POD KRIVO OPATOVO PALICO

Star rek nekdanjih tlačanov je bil, da pod krivo opatovo palico ni tako hudo kot pod posvetnimi graščaki. To vemo za tlačane stiških belih menihov — saj so okoliški kmetje, ki so trpeli pod knuto raznih graščakov, želeli v obupu le to, da bi nad njimi zagospodaril cistercijanski samostan v Stični... No, tudi pri pomenkih o Mengšu se srečamo s stiški samostanci. Njihovim dunajskim redovnim tovarišem se oblast nad mengško farno ni izplačala. Zato so jo radevolje prepustili stiškim belim menihom — cistercijanom. Bilo je to leta 1668.

Viden dokaz za stiško oblast nad mengško župnijo je še ohranjena kamenita plošča, vizdana sedaj v obzidje pred cerkvenim vhodom. Letnica na plošči govori o pričetku stiškega gospostva v Mengšu — 1668. Kodrolasi kerubin, opleten z baročno »sušesno« ornamentiko, ima na glavi škofovsko kapo, v ozadju pa ročaj opatove »krive palice«. Mimogrede povem, da so stiški opati že od nekdaj imeli na svojem redovnem območju vse škofovske pravice in nosili tudi vse insignije (znake), ki so šteli k tej časti. V srednjem delu plošče sta prikazana dva grba; stiški je znan po svojem ptiču vrh trdnjavskega zidu. Nekateri razlagajo stiški grb z budnostjo ptiča, ki oprezuje, če kje preti nevarnost — tako budno mora samostan varovati svoja verska izročila in zaupane mu podložnike. Spodnji del plošče je še bolj dekorativen, saj predstavlja stilizacijo maske povodnega moža. Mar je vključitev bajeslovnega bitja kaj v zvezi s hudo mengško nadlogo, ki je prejšnje čase vedno grozi-

la Mengšu — s povodnijo, katere krivec je bila Pšata?

OBSEZNA PRAFARA

Zares imponira sporočilo, koliko vikariatov je bilo podložnih Mengšu. Naj jih le na hitro naštejemo: Cemšenik, Dol, Vače, Zagorje, Smartno pod Šmarno goro, Vodice, Smednik, Trbovlje, Zapoje, Homec, St. Jakob ob Savi, Sv. Helena, Crnuče in Gorčica (sedaj Domžale). Seveda so danes vsi ti kraji samostojne župnije.

Zgodovinar dr. Josip Gruden pravi, da je bila mengška prafara (mati poznejših manjših župnij) ena največjih v deželi in da so jo šteli kot misijonsko središče za vse ozemlje med Karavankami in Savo, vse tja do štajerske meje.

Stiški beli menihi so gospodarili v Mengšu le 65 let — tudi njim se je zadelo vzdrževanje tolikih cerkva in plačevanje številne duhovščine le predrago. Kot dokaz »stabilnih« (torej »zamrznjenih«) cen pa le navajam: stiški menihi so kupili mengško farno za 16.000 goldinarjev. In po petinšestdesetih letih so jo za enako ceno prodali Josipu Antonu pl. Schifferju. Šele leta 1787 je prafara Mengš dokončno prešla v sklop ljubljanske škofije. Priložnost je, da omenim tudi našega zgodovinarja in pisca prvih slovenskih posvetnih iger Antona Tomaža Linharta — tudi on je bil nekaj let »beli menih« v Stični.

PODOBE IN KIPI

Krajevna posebnost, ki je drugje — vsaj v manjših krajih — ne pozna, je visok vitek kamenit steber na visokem bogato razčlenjenem postavku. Na vrhu okroglega stebra je kip Madone, spodaj pa je izklesan relief, ki predstavlja nevernega Tomaža. — Steber je bil postavljen leta 1875 na razpotje cest proti Kranju in Kamniku. Zdaj so ga zaradi porasta prometa prestavili na trg pred župno cerkvijo.

Omeniti še velja, da je imela cerkev pred prezidavo — torej v Valvasorjevem času — kar osem stranskih oltarjev in še kapelo sv. Anel! Ob velikem požaru, ki je leta 1834 upepelil skoraj ves Mengš, je gorela tudi cerkev. Zaradi vročine so se celo zvonovi stalili! Zato o kakem čistem slogu pri cerkvi, ki ima psevdorenesančno fasado, ni mogoče govoriti. Poleg gotških prvih ima cerkev še največ adaptacij v baročnem okusu in celo v rokokuju.

Bolj dragoceni so kipi (Ivan Zajec) in podobe (Matija Koželj), ki se nahajajo v cerkvenem poslopju. Tudi prižnica, klopi in krstilnica so delo visoke umetno-obrtne vrednosti. Iz stare cerkve je ohranjen le zanimiv lesen kip arhangel Mihaela.

Črtomir Zorec

Čevljar in športnik

Jože BITENC s Huj pri Kranju si bo kmalu nadel osmi križ, vendar je kljub letom in boleznim, ki ga je nekaj časa priklepala na posteljo, še vedno pri moči in dobre volje.

Jože Bitenc

Rodil se je pri Bitenčevih na Hujah. Oče je bil čevljar in manjši kmet. Sin Jože se ni hotel izneveriti domači tradiciji in se je zato pri mojstru Erzenu izučil čevljarstva. Leta 1909 se je oprijel samostojne čevljarke obrti, vendar kot mojster ni dolgo zdržal. Bolj ga je zanimalo delo pri takratni obrtni zbornici in čevljarstvu združenju, katerega naloga je bila, da bi bili gorenjski čevljarji enotni in bi se tako lažje pojavljali na trgu. Zato je Jože Bitenc kmalu po prvi svetovni vojni skupaj s Tomtom Stefetom in še z nekaterimi družabniki osnoval čevljarstvo podjetje Jadran, ki se je kasneje preimenovalo v Jadransko-posavsko čevljarstvo. Trgovine je imela po vsej državi in je bil zato Jože kot njen predsednik po mesece in mesece zdoma. V tem času so izbrali Bitenca tudi za predsednika obrtnega društva v Kranju. Prav on je dal pobudo za organizira-

nje obrtnih razstav, ki so bile med 1930. in 1934. letom v nekdanjem Majdičevem mlinu. Zaradi 25-letnega prizadevnega delovanja v obrtniški organizaciji so ga kranjski obrtniki izbrali za častnega predsednika svojega društva. Jože je bil vedno pošten in je imel izredne organizacijske sposobnosti. Ustanovil je tudi čevljarstvo Elita, ki je med drugo svetovno vojno pošiljala partizanom tudi po cele zaboje čevljev. Jožeta bi to kmalu stalo življenje. Gestapo ga je zasiševal, vendar ga je rešil sin Jože, ki so ga leta 1944 ubili domači izdajalci. Prud leti so mu odkrili spomenik na Dobravi pri Kropi. Sin je bil veseljak in hrani oče še danes številne, vendar že osivele fotografije, na katerih je največkrat slikan s harmoniko. Razen tega je oče Bitenc tudi med vojno skrbel za male obrtnike. Oskrbnoval jih je z materialom in nato prodajal njihove izdelke. Zaradi velikih organizacijskih sposobnosti in skrbi za razvoj obrtništva, posebno čevljarstva, mu je industrijsko ministrstvo po vojni naložilo, naj ustanovi Konzorcij čevljarjev. Jože je uspel. Iz tega konzorcija je zrasla sedanja, moderna Planika v Kranju.

Jože Bitenc je skrbel za obrtništvo tudi po drugi plati. Bil je predsednik obrtniškega pevskega zbora Enakost Kranj. Čeprav ni nikoli pel, se je redno udeleževal vseh zborovskih vaj!

Druga velika Bitenčeva ljubezen je šport. Kegljal je in telovadil. Se pred leti, ko so po Gorenjskem množično odpirali avtomatska kegljišča, so ga vabili, da bi zalučal slavnostno, otvoritveno kroglo. Danes kegljati sicer več ne more, vendar ga redno srečujemo na kegljišču Triglav, ki ga je pomagal graditi. Ponosen je, da ima Kranj danes najboljše kegljišče v državi.

Zelim, da bi dočkal vsaj 90 let, nam je dejal ob obisku. In tudi kegljal bom še. Posebno težko pa čakam otvoritve novega balinarskega igrišča na Hujah, ki ga zdaj gradimo!

J. Košnjek

OBJAVA

Pozivamo vse hišne svete, da za praznik ustanovite OF in za praznik dela izobesite na hišah zastave, ki naj vise od 25. 4. do 4. 5.

Hišni sveti, ki nimajo zastav ali pa so dotrajane, lahko pri našem podjetju dobe naročilnice za nove zastave.

Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj

Kamnita plošča, spomin na stiške bele menihe, ki so bili mengški cerkveni predstojniki v letih 1668—1733. — Foto: F. Perdan

SAMOPRISPEVEK ZA CESTO IN TELEFON

Pod Spičastim hribom, kjer se steka več potokov, leži Bukovščica. Na dnu grape je jedro vasi s cerkvijo, štirirazredno šolo in trgovino. Zahodno od tod pa so našli prostor zaselki: Laško, Dunaj, Kras in Hrib. Le malokdo v dolini se še spomni, od kod ta imena. Domača so jim in ne premišlujejo o njihovem izvoru. Kljub temu pa smo zvedeli, da se Laško imenuje po lazih in senošetih. Nasprotnemu zaselku pa so domačini iz šegavosti nadeli ime Dunaj, kot privesek imena Laško, ki so ga napačno razumeli. Kras pa so imenovali osojno Potoško grapo, v kateri so klopotali mlini.

Poleg Bukovščice zajema KS Bukovščina še vasi Pozirno, Strmico in Knape. Se pred nekaj leti sta bila glavni dohodek prebivalcev teh krajev les in živinoreja. Pridelovali so tudi krompir in vse vrste žita ter krmilne rastline. Kako je danes? Kmetje so se preusmerili v živinorejo, polkmetje, kmečkji sinovi in hčere pa so se zaposlili. Več kot 80 se jih vsak dan odpelje iz Bukovščice proti Zeleznikom in Skofji Loki.

»Prav zaradi velikega števila zaposlenih posvečamo v KS Bukovščica največ pozornost cesti«, je dejal Mirko Pogačnik, član sveta KS. »Če avtobus ne bo vozil, marsikdo ne bi mogel na delo. Od občine smo dobili 18.000 dinarjev dotacije. Največ denarja bomo porabili za vzdrževanje ceste od Bukovškega polja do Bukovščice. 3000 dinarjev smo namenili za cesto Bukovščica—Pozirno in 4.800 dinarjev za cesto Bukovščica—Strmica. Nekaj denarja vsako leto prispeva tudi Gozdno gospodarstvo Kranje.«

● »Bo denarja za vzdrževanje dovolj?«

»Vsota je veliko premajhna. Ze preteklo zimo smo morali cesto sami popravljati. Vsi smo prispevali tudi za pluzenje. Vsak zaposleni je dal 50 dinarjev, prav toliko vsak kmet in tisti, ki ima motorno vozilo. Starši pa so za vsakega šolarja plačali po 30 dinarjev. Mislim, da bomo

tudi prihodnjo zimo morali zbrati denar na ta način.

Toda samo s popraviljem ceste ne bomo nikdar

Mirko Pogačnik

uredili. Zato se že pogovarjamo o načrtih za asfaltiranje. Na zboru volivcev se bomo dogovorili, koliko naj bi vsak prispeval. Na občini so izračunali, da bi asfaltiranje veljalo okrog 2.500.000 dinarjev. Zato bo nekaj prispevala tudi občina, najeli bomo kredite in seveda, tudi sami zgrabili za krampe in lopate.«

● »Katero nalogo si je leto še zadala KS Bukovščica?«

»Ze dalj časa razpravljamo, da bi do šole na Bukovščici napeljali telefon. Od tam pa bi lahko, kdor bi želel, potegnili priključek do svoje hiše. Če bo treba po zdravnika ali veterinarja ali če bo treba komu nekaj nujno sporočiti, ne bo treba več v Skofjo Loko ali Zeleznike. Predračun napeljave znaša okrog 15.000 dinarjev. Denar bomo zbrali s samopríspevkom.

Letos bomo skušali urediti pokopališče pri cerkvi v Bukovščici. Obzidje je potrebno temeljite obnove. Nekoliko bi bilo treba izravnati zemljišče in urediti poti. Za ta dela smo že imenovali poseben odbor.« L. Bogataj

Cerkev sv. Klemena v Bukovščici je bila zgrajena konec 15. stoletja in ima še ohranjene poteze romanskega stila. Njena zanimivost so freske Jerneja iz Loke, ki jih je naslikal v 16. stoletju, baročni oltar, ki ga je 1887. leta izdelal Stefan Subelj in slike na starinskih oltarjih, dela Ivana Franketa iz leta 1887. Prijeten vtis daje tudi s skrilom krito znamenje ob pokopališkem zidu, poslikano s freskami. Zgrajeno je bilo leta 1741. (Ib) — Foto: F. Perdan

PLAČEVALI SO NAM V ZLATU

V veliki novi hiši ob cesti skozi Knape živi Franc Pirnat. Star mož je. Pred šestindesetimi leti se je rodil pri Tomažu nad Praprotnim. Leta dela v Ameriki, gospodarjenje na kmetiji v Knapih, vojne vihere so mu bogatle izkušnje in izklesale duh. Ze kot mlad fant je moral od doma za zaslužkom. Delal je v Leobnu na Gornjem Stajerskem. Zaslužek je bil slab in prijatelj, nekje od Loke je bil doma, ga je nagovoril, da poiščeta srečo v Ameriki.

»Avgusta 1904. leta sva odpotovala. Naložili so nas na staro brkačo in tri tedne smo se vozili po morju. A potovanje ni bilo končano. Še skoraj štirinajst dni smo s kočijami in konji potovali v notranost Amerike. Leto dni sem delal v Aemingu, potem pa sem odpotoval na zahod. Govorili so, da tam hitro postaneš bogat. Dela je bilo do-

volj, saj so gradili železnico, iskali zlato in gradili mesta. Naselil sem se v državi Utah. Delo sem dobil v jami. Kopalji smo zlato.«

Misli so zanesle Jeričevega ata na tiste čase, ko so na divjem zahodu topili zlato in so se 'kopali' v zlato, ko je veljal zakon močnejšega, na Indijance.

»Indijanska plemena so se pred novimi naseljenci umikala, včasih pa so tudi napadla mesto, oropala trgovine in spet izginila.«

»Le zlat denar smo imeli, nadaljuje. »Bogati smo bili. Ko smo dobili plačo, so kaso morali na 'trajah' prinesiti v jamo. Celo nekaj delnic sem si kupil.«

Domotožje je bilo preveliko. Leta 1908 se je Franc Pirnat vrnil k Tomažu. Bil je mlad in bogat. Zato mu ni bilo težko izbrati dekleta. Odločil se je za starejšo Jeričevo in še isto leto je bila poroka.

»Popravil sem hišo in malo 'pocimpral' okrog nje in plačal dolgove. A rad bi živel boljše. Zato sem se že dobri dve leti kasneje spet odpravil v Ameriko v državo Utah. Tudi delo sem dobil v zlatem rudniku. Žena bi šla rada z mano, a je bilo življenje na zahodu pretežko. Ni bilo šol, ne sodnije, še vode večkrat ne.«

Komaj se je Franc Pirnat čez nekaj let vrnil, že ga je

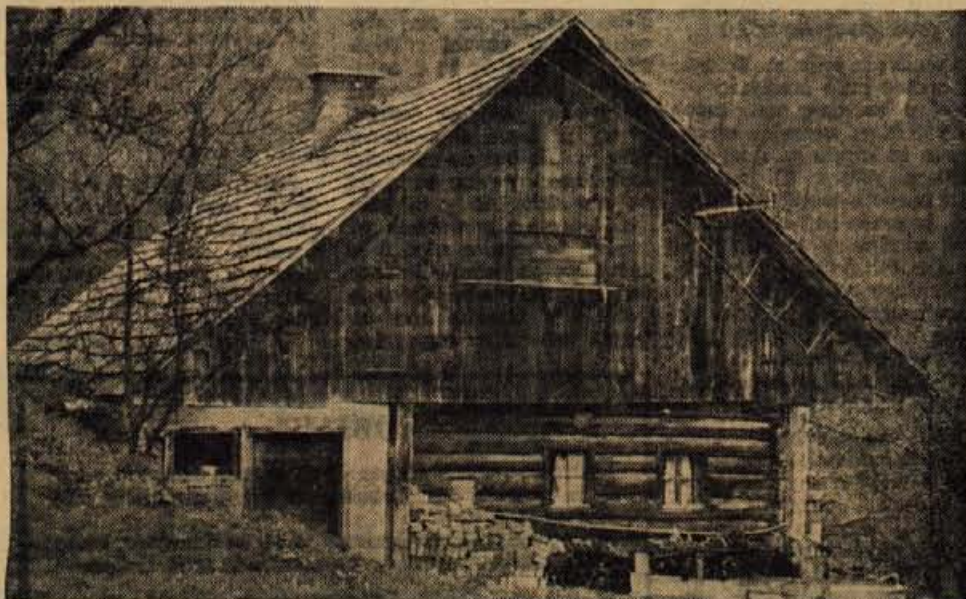
zajela vojna vihra. Ni se ga dobro otresel popotnega prahu, že ga je poklical cesar Franc Jožef.

Franc Pirnat

»Vse mine,« pravi. »Tudi gorje. Vrnil sem se. Z ženo sva uredila gostilno, pa če bele sem gojil in obdeloval kmetijo.

Dolga leta Jeričevega očeta niso zlomila. Še vedno je krepak. »Kadil nisem nikoli. Topak sem vedno 'čikal'. Tudi pil nisem nikdar veliko. Šel zdravniki oboje odsvetujejo. Poslušati jih je treba, če ne ni vedno, da bi hodil okrog njih.«

V Krasu, osojni Potoški grapi, ki se od Pozirnega vije proti Bukovščici, stoji le še ena hiša in še ta je prazna. — (Ib) — Foto: F. Perdan

Za uresničitev programa bodo potrebne milijarde

Turistični načrtovalci so izračunali, da bo dobil Bohinj v prihodnjih 30 letih 4200 novih turističnih ležišč in več drugih objektov, vendar bo prinesel takšen razvoj tudi vrsto težav.

V Radovljici so pred kratkim razgledali detajlni razvojni program za Bohinj, ki so ga izdelali sodelavci Urbanističnega inštituta iz Ljubljane, in je ob enem tudi sestavni del regionalnega prostorskega plana Zgornji Jadran. Bohinjski program bi moral biti gotov že oktobra, vendar se je izdelava zavlekla, kar izdelku ne škodi, temveč omogoča, da je še popolnejši. Študija o razvoju Bohinja je precej obširna, saj obsega razen kartografskega tudi 140 strani pisanega gradiva. Študijo sta že sprejela svet za urbanizem in komunalne zadeve pri radovljiški občinski skupščini ter vodstvo projekta Zgornji Jadran.

Študija kaže, da ima Bohinj velike možnosti za razvoj turizma, ki naj bi se razvijal v dveh jedrih, in sicer v Bistrici in na Koblji ter v Ribčevem lazu in na Stari Fužini. Obe jedri sta enako močni. Ker je bilo nekaj razvojne dokumentacije za Bistrico in Kobljo izdelane že v preteklosti, obravnava sedanjí podrobnejši plan le drugo jedro, to je Ribčev laz in Stara Fužina, ki naj bi dobilo v prihodnjih 30 letih 4200 novih turističnih ležišč, kar ni pretirana številka.

Razvojni program obravnava enakovredno obe turistični sezoni, vendar napoveduje, da bo letna le močnejša. Izjemi sta Bistrica in Koblja, kjer je v prednosti zimska sezona. Tudi nekaj razvojnih

programov za posamezne bohinjske turistične centre je že narejenih. Tako za Vogel, Komno in Kobljo, medtem ko se izdelujejo za Rudnico, Ribčev laz in Rodico, kjer naj bi se začel sistem žičnic za Vogel in Komno. Ta sistem bo omogočal turno smučanje.

Program, ki je te dni razgledan v Radovljici, je vsestranski, saj ne obravnava le osnovnih turističnih objektov, kot so hoteli, depandanse, gostinski obrati itd., temveč tudi potrebno infrastrukturo, varstvo okolja, spomeniško varstvo itd. Na bohinjskem področju je Triglavski narodni park, ki je pod najvišjo stopnjo zaščite, tu je Stara Fužina in Ribčev laz, ki se je razvil med obema vojnama, po vojni pa je tu zrasla cela vrsta zasebnih počitniških hišic, ki so zavzele mnogo prostora, bohinjski turizem pa od njih nima velike koristi. Program šteti neposredno okolico jezera, upošteva domačo obrt, servise, vodovod, telefon, ceste itd.

Seveda bo prineslo uresničevanje tega načrta tudi velike težave. Na prvem mestu je delovna sila. Za turistične, gostinske in spremljajoče objekte bo treba dobiti 500 stalnih novih delavcev, sredi največjih sezon pa se bo moralo to število podvojiti. Čeprav je trenutno v Bohinju delovne sile dovolj in so ljudje zaposleni drugje, bo težko z njihovo prekvalifikacijo v turistične in gostinske poklice in bo zato treba vsaj

polovico delavcev uvoziti. Mnogi ne bodo prihajali sami, temveč z družinami. Računajo, da bo imel Bohinj zaradi tega okrog 1500 prebivalcev več kakor danes. Drug problem so ceste in ostale komunalne naprave. Ozko grlo je že danes na primer most pri Sv. Janezu. In če bi zgradili v bližini Stare Fužine še hotel s 700 posteljami, kot planira ljubljanski Lev, bo položaj nevzdržen. Zato bo treba računati na nov most in ceste.

Opisani program je drag. Njegovi ustvarjalci pravijo, da bo za njegovo uresničitev potrebnih blizu 30 milijonov dolarjev ali 50 milijard starih dinarjev. Številni potrebni objekti pa v tej vsoti še všteti niso. Dobra stran programa je, da omogoča gradnjo v etapah. Vsaka dograjena in izpopolnjena etapa pa že predstavlja zaključeno celoto.

J. Košnjek

Prvič po osmih letih

Prejšnji terek je prvič po osmih letih skozi naprave za dovod Radovne v Blejsko jezero preteklo prek 2000 litrov vode na sekundo, kar pomeni polno obremenitev naprav za sanacijo Blejskega jezera. Posebna komisija sestavljena iz strokovnjakov republiškega vodogradbenega laboratorija, republiškega vodnega sklada in splošne vodne skupnosti Gorenjske je ob pregledu ugotovila, da bo zaradi opravne manjših tehničnih napak vsako sekundo priteklo v Blejsko jezero okrog 2000 litrov vode. Tako bo v letoš-

njih spomladanskih in jesenskih mesecih ob dokaj ugodnih vremenskih pogojih prvič znašal dotok vode okrog 15 milijonov kubičnih metrov. Doslej pa so v osmih letih dosegli ob zelo ugodnih vremenskih prilikah največ 9 milijonov kubičnih metrov.

Da bo predvidena sanacija Blejskega jezera popolna, bo sedaj treba urediti le še iztok Jezernice in jezera. Nekaj del so že opravili, zdaj pa bo treba še dodatno zavarovati nekatere objekte in obrežje.

A. Z.

Konferenca TD Bled

Turistično društvo Bled bo imelo 24. aprila redno konferenco, na kateri bodo tokrat proslavili tudi 20-letnico obstoja obnovljene turistične organizacije na Bledu. Turistična organizacija pod imenom zdraviliška komisija je namreč začela delovati na Bledu 1886. leta.

Na letni konferenci bodo ob tej priliki pregledali 20-letno delo in podelili priznanja ustanoviteljem društva. Pogovorili se bodo tudi o investicijski politiki, čistoči in drugih vprašanjih. Razen tega bodo nagradili 15 lastnikov hiš in različnih podjetij za vzorno urejene hiše in okolico v minulem letu.

A. Z.

Okrnjen seznam prireditev ob tisočletnici Škofje Loke

Dirke za svetovno prvenstvo 1973 žal ne bo

Sila ambiciozni so bili načrti odbora za proslavo tisočletnice Škofje Loke, s katerimi naj bi občani počastili visok jubilej komune. Žal kaže, da precejšnjega dela predvidenih dogodkov ne bomo

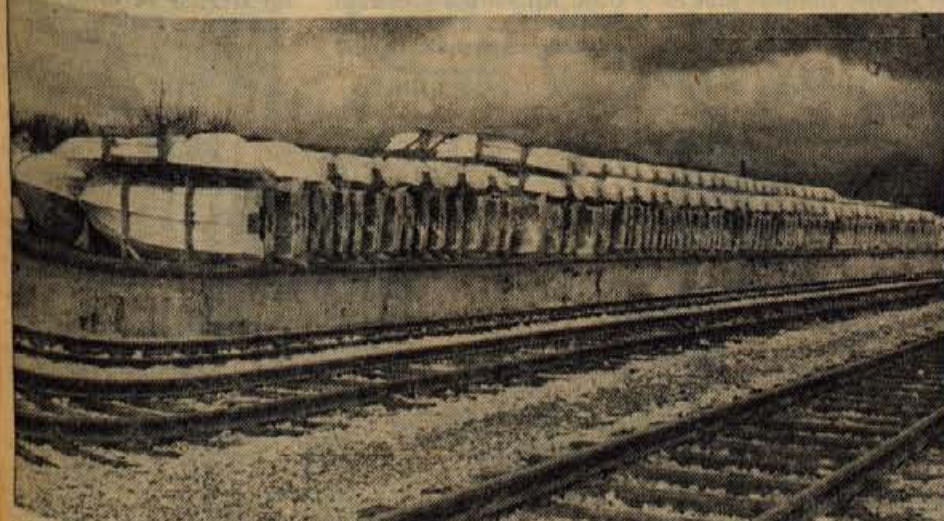
nikdar videli. Poglavitni vzrok je nedvomno pomanjkanje sredstev, saj bi neokrnjen, že pred časom sestavljen program, zahteval astronomske vsote denarja. Zdej pa postaja očitno, da bodo odpadli celo spektakli, na katere so prebivalci z gotovostjo računali. Tu mislimo zlasti težko pričakovano dirko za svetovno prvenstvo motorjev 1973.

AMD Škofja Loka, ki slovi kot izredno marljiva športna organizacija, je namreč nameraval prihodnje leto pripraviti enkratno revijo najboljših dirkačev sveta. Slednji naj bi v mesto pod Lubnikom prišli po točke, ki v končnem seštevku odločajo o uvrstitvi na rang lestvice vrhunskih mojstrov jeklenih konjičkov. Ločani so pravočasno oddali uradno prijavo, toda namesto da bi jo AMZJ, prek katere gredo vsi tovrstni dokumenti, posredovala mednarodni motociklistični organizaciji (FIM), je pristala v košu. Skrajno neodgovornemu dejanju je menda botroval sam predsednik športne komisije AMZJ. Očitno favorizira Opatijo, kajti iz Beograda so potem nemudoma poslali kandidature

preluške proge, ki je zdaj prvi jugoslovanski pretendent za organizacijo enega izmed tekmovalj svetovnega prvenstva 1973.

Predstavniki AMD Škofja Loka so prejšnji teden sklicali tiskovno konferenco ter iz protesta proti nespoštovanju dogovorov umaknili svojo kandidature. V obrazložitvi navajajo, da je društvo zmeraj podpiralo sklepe zveznega organa ter sprejelo predlagani princip rotacije večjih tekmovalj, ki naj bi bila dodeljena zdaj temu, zdaj onemu mestu z bogato športno-motociklistično tradicijo. Toda pri AMZJ so meni nič, tebi nič prekršili splošno proglašeno načelo. Zadeva je še toliko hujša, če vemo, da so ga osvojili izključno zaradi klubov iz sosednjih republik, saj bi sicer evropska in svetovna prvenstva v speedwayu in motokrosu ostala privilegij Slovencev.

Dogodek meče na avtomoto zvezo Jugoslavije in njeno športno komisijo precej čudno luč. Izigrano društvo ter škofjeloka in slovenska javnost nasploh ji mirno lahko očitajo še kaj več kot zgolj zlorabo pooblastil in intriganstvo.

ČAKAJO NA KUPCE — V tovarni športnega orodja Elan že nekaj let v zimskih mesecih delajo plastične čolne, ki jih potem spomladi in pred začetkom sezone prodajajo v tujino in doma. Letos jih bodo naredili okrog 3000 in jih približno polovico prodali v zahodne evropske države in v skandinavske dežele. Ze nekaj let so namreč skandinavske dežele največji kupec Elanovih čolnov. Letos jih bodo prodali okrog 800. Doma pa je zanimanje za te čolne letos precej upadlo zaradi obdavnitve, vendar pa v Elanu upajo, da s prodajo ne bodo imeli večjih težav. Na sliki: pošiljka na železniški postaji v Lescah. Vsak dan izvozijo nekaj vagonov. — A. Z. — Foto: F. Perdan

Konferenca ZM

Občinska konferenca zveze mladine Radovljica bo še ta mesec pripravila problemsko konferenco o mladinskih aktivih v občini. Obravnavali bodo delo, težave in naloge mladinskih aktivov v krajev-

nih skupnostih in delovnih organizacijah. Med drugim nameravajo ugotoviti, zakaj v posameznih krajih ni mladinskih aktivov in kakšne so možnosti, da bi jih ustanovili.

Za boljše delo

Aktiv mladih novinarjev v Kranju je v petek, 14. aprila, povabil na redni sestanek odgovornega urednika Glasa Albina Učakarja.

Pogovarjali smo se o pisanju in objavljanju člankov ter o vsebini Glasa.

Predlagal nam je, naj bi aktiv izbral uredniški odbor,

ki bo zbiral naše sestavke in najboljše pošiljal uredništvu Glasa.

Uredništvo nam je vsakih štirinajst dni pripravljeno stopiti eno stran. Urejali naj bi jo sami. V ta namen smo izbrali uredniški odbor sedmih članov.

I. Urbas

»Vse o Titu«

Zdaj, ko se vsa jugoslovanska mladina pripravlja na prireditve, posvečene praznovanju 80. rojstnega dne našega predsednika Tita, je tudi komisija za kulturno dejavnost pri Mladinski organizaciji »Save« Kranj pripravila oddajo — kviz z naslovom »Vse o Titu«.

V znanju o življenju in delu našega predsednika se bodo pomerile ekipe kranjskih delovnih organizacij: Tekstilindusa, Planike, Iskre, Iskre Commerce, CP Gorenj-

skega tiska, Save in ekipa Gimnazije Kranj.

Ekipe, ki bodo zasedle prva tri mesta, bodo prejele praktične nagrade v vrednosti 1500, 1000 in 750 din. Za ekipe z manj znanja in sreče pa bodo pripravili tolažilne nagrade.

Prireditve bo 21. aprila ob 18. uri v delavskem domu, po prireditvi pa bo za ples igral vokalno instrumentalni ansambel »Turisti«.

M. Govekar

Pričakujemo veliko izbiro

Pred nekaj dnevi je skoraj štirideset članov kluba mladih novinarjev pri občinski konferenci ZMS Kranj izvedlo kratke ankete. Zanimalo jih je, koliko meščani gorenjske prestolnice vedo o najnovjših svetovnih političnih dogodkih, kaj menijo o gradnji nove avtobusne postaje, če jim ugaja spored kranjskih kinematografov, če je v Kranju dovolj zabavnega in kulturnega življenja itd. Za objavo smo izbrali zapis Gojka Goleža, ki je mimoidoče spraševal, kaj menijo o novi blagovnici Globus.

Marija Rajgelj (40 let): »Mislim, da bo nova blagovnica najbolj sodobna v Kranju. Tudi zunanji videz mi ugaja, saj pravijo, da se bo rja v nekaj letih spremenila v lepo barvo.«

Andrej Krajcar (24 let): »V Globusu pričakujem veliko izbiro. Vsaj tolikšna bi morala biti kot je v ljubljanski Nami. Tudi zunanja obloga je dobra.«

Jože Ažman (36 let): »Globus je zelo izjemna stavba.

Ne usklaja se z okoljem (Creino, gimnazijo). Mislim pa, da se je bomo sčasoma privadili. Vsaka novost namreč vzbuja odpor.«

Jakob Stanovnik (30 let): »Kranj potrebuje veliko blagovnico, v kateri bomo kupili vse od gumba do strojev, oblek in orodja. Če bo izbira res dobra in če bo notranjost okusno urejena, bo gotovo imela vedno dovolj obiskovalcev.«

Zdenka Uršič (17 let): »Ko bo blagovnica urejena, bo imela vedno dovolj obiskovalcev in 'firbcev'. Sedaj pa je prava revščina. Pričakujem, da bo v novi trgovini dovolj velika izbira konfekcije za mlade, ki radi sežejo tudi po bolj drznih modelih.«

Darko Peršič (21 let): »To stavbo bi razstrelili!«

Franciška Grmek (67 let): »Ne vem, kaj bi rekla. Tako čudna se mi zdi, ker je tako ogromna in rjava. Če bo izbira velika, bomo zadovoljni, če ne, bomo šli drugam. Kranj bo z novo blagovnico vsekakor nekaj pridobil.«

V petek dopoldne je bila pred zavetiščem GRS na Krvavcu žalna svečanost v spomin na pred tremi leti tragično preminulega republiškega sekretarja za notranje zadeve Slavka Furlana. Foto: F. Perdan

Žalna svečanost v spomin na Slavka Furlana

V petek dopoldne se je na Krvavcu končal tridnevni tečaj GRS za miličnike. Ob koncu tečaja se je deset ekip pomerilo med seboj na tekmovalju v prvi pomoči — imobilizacija in transport ponesrečenca. Tečajniki so morali oceniti različne primere nesreč. Pot, ki so jo morali tekmovalci premagati ob evakuaciji z vrha Krvavca do zavetišča GRS, je bila dolga šeststo metrov in je imela dvesto metrov višinske razlike ter šest naravnih prepek. Transport ponesrečenca je potekal s pomočjo ake čolnov, smučki ali različnih improviziranih sredstev. Tekmovalci so lahko prejeli največ po pet točk za izvedbo improvizacij ter tehnike vožnje in prav toliko za nudenje prve pomoči. Maksimalno število točk za

tehniko vožnje in improvizacijo sta prejeli dvojici Florjan Rado — Andrej Zemva ter Matevž Torkar — Milan Puce, za nudenje prve pomoči pa Janez Habjančič — Janez Cerček. Vodstvo tekmovanja: Instruktor za telesno in specialno vzgojo iz UJV Kranj Viktor Medle, ki je bil tudi vodja celotnega tečaja, in člani GRS iz Kranja Emil Herlec, dr. Gorazd Zavrnik, Tone Langerholc in Jože Zvočelj je znanje kandidatov pridobljeno na tečaju ugodno ocenilo.

Po končanem tekmovalju je bila ob zavetišču GRS na Krvavcu žalna svečanost v spomin na Slavka Furlana — republiškega sekretarja za notranje zadeve, ki se je pred tremi leti smrtno ponesrečil. Svečanosti so se med drugim udeležili namestnik republi-

škega sekretarja za notranje zadeve Anton Stipanič, namestnik uprave javne varnosti v Kranju Miloš Mitlič in župan pokojnega Slavka Furlana Ema Furlan. O liku pokojnika, ki je preminil prav ob koncu prvega seminarja GRS, je spregovoril Miloš Mitlič. Dejal je, da so prav vsa leta letni tečaji GRS za miličnike najboljša oddolžitev Slavku Furlanu, saj se je prav on s vsemi močmi zavzemal za sodelovanje med službami za notranje zadeve in ostalimi sorodnimi službami — gorazd reševalno službo in drugimi, ki so v pomoč občanov.

Ob koncu je skupina miličnikov odnesla venc na kraj, kjer se je ponesrečil republiški sekretar za notranje zadeve Slavko Furlan.

J. Govekar

Znanje pridobljeno na tečaju GRS so znali miličniki koristno uporabiti. Z vrha Krvavca so ponesrečenca evakuirali z ake čolni, smučki ali drugimi improviziranimi sredstvi.

16 ljubljanska banka

Zapojmo pesem si veselo

Tako je bilo geslo nedeljskega godbeno-pevskega večera v Zleeb, na katerem so se predstavili pihalna godba Alpine, mešani in moški pevski zbor Alpine ter recitatorka iz Alpine Stana Zakelj. Ves izkupiček so žirovski pevci in godbeniki namenili gradnji doma slepih v Skofji Loki.

Za godbo na pihala Alpine je bil nedeljski nastop le eden v verigi uspešnih nastopov v zadnjih letih. V preteklih letih so namreč godbeniki prejeli že več laskavih priznanj. Na tekmovanju pihalnih godb so enkrat zasedli četrto mesto, dvakrat pa tretje mesto v republiki in s tem bronasto plaketo v svoji skupini. Godba je v nedeljo izvajala pester spored del domačih in tujih avtorjev, od opernih odlomkov, auitpa do domačih polk. Vse kaže, da imajo godbeniki pihalne godbe Alpina pod vodstvom dirigenta Dražana Kanduča še lepo prihodnost.

Referent glasbene sekcije Alpine Viki Zakelj — Foto: F. Perdan

Moški in mešani pevski zbor pod vodstvom pevovodke Antona Jobsta sta prav tako pokazala svoje kvalitete. Izvajala sta domače narodne in umetne pesmi, morda se je dalo zaznati, da zbora dajeja majhno prednost korakim narodnim, moški zbor pa se je predstavil tudi z ruško narodno.

Recitatorka iz Alpine Stana Zakelj je recitirala večino pesmi izpod peresa Mateja Borra in je pomenila prijetno osvežitev med posameznimi pevskimi in glasbenimi točkami.

V dvorani se je kljub slabemu vremenu zbralo precej le prav toplo pozdravili predstavnika republiškega odbora zveze slepih prof. Petra Confidentialja, direktorja zavoda slepih Skofja Loka Iva

na Bizjaka in sekretarja centra slepih Skofja Loka Ivana Pristavca.

Referent glasbene sekcije Alpine Viki Zakelj je povedal, da so se vsi pevci in glasbeniki — okrog sto — za koncert v korist slepih odločili zato, ker želijo slepih izboljšati življenjske razmere in prav tako upajo, da se bodo za podoben korak odločili še marsikje v Sloveniji.

»V imenu centra za rehabilitacijo slepih Skofja Loka, v imenu osemdesetih slepih in v imenu petdesetih slepih

mladih, ki se usposablajo v zavodu, se prirediteljem tega kulturnega večera najtopleje zahvaljujemo za lep večer in za misel, da se spet začne zbirati denar za obnovo zavoda v Skofji Loki. Prepričani smo, da bodo vam sledili še drugi, da se bodo na ta način izboljšale življenjske razmere slepih. Še enkrat obiskovalcem in nastopajočim najlepša hvala!« so se zahvalili predstavniki centra slepih Skofja Loka in predstavniki republiškega odbora zveze slepih.

J. Govekar

Plodno delo tržiških gasilcev

V soboto je bil v Trziču redni letni občni zbor občinske gasilske zveze Trzič. Za uvod je bil predvajan kratek film o zaključku požarnovarnostnega tedna na Brezjah pri Trziču. Zbora se je udeležil predsednik GZ SRS Rotar ter delegati gorenjskih občin. Po predvajanem filmu je sledilo poročilo predsednika občinske gasilske zveze Trzič ter operativnega štaba občine. Iz obeh poročil je bilo razvidno opravljeno obširno delo. Posebno na področju tekmovanja. Vseh tekmovanj, od društvenih pa do republiških so se udeležili stoo odstotno in dosegli primerne rezultate. Vseh trinajst društev, kolikor jih je v občinski zvezi, je izvedlo okoli 200 vaj. Požarnih akcij so imeli 17, od katerih je bila največja v Lomu prav na večer proslave gasilskega dru-

štva. Spričo prisotnih enot je bil požar, ki ga je zanetila strela, takoj lokaliziran in zatrt.

V minulem dvoletnem obdobju so priredili tudi tečaj za naziv gasilcev in strojniški tečaj. Izrazili so tudi željo prirediti še več podobnih tečajev, s katerimi bi še izboljšali strokovno znanje posameznikov. Imeli so tudi nekaj predavanj v okviru civilne zaščite, v podjetjih pa seznanjanje delavcev z ravnanjem gasilskih aparatov.

Na občnem zboru so izvolili tudi tri delegate za VII. kongres GZ SRS, ki bo januarja v Murski Soboti. Nadalje je bil sprejet tudi proračun in plan dela za leto 1972. V planu dela so močno poudarjene priprave na 90. obletnico obstoja gasilcev v Trziču, ki jo bodo praznovali v naslednjem letu.

J.P.

Lani med najboljšimi v Sloveniji

Tržiška organizacija Zveze rezervnih vojaških starešin je bila lani med najboljšimi v republiki. Zaradi uspešne organizacije številnih vaj, prireditve, predavanj in tekmovanja ter zaradi uspešne obrambne vzgoje prebivalstva, predvsem mlajšega, in uspešnega sodelovanja z družbenopolitičnimi organizacijami ter društvi ji je republiško vodstvo organizacije med 58 občinskimi organizacijami prisodilo 6. mesto. Izmed ostalih gorenjskih občinskih organizacij je bila boljša le Radovljica.

Delo tržiške organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin se je odvijalo predvsem v treh komisijah, in sicer v komisiji za izvajanje strokovnega programa, v komisiji za kadrovska in socialna vprašanja in v komisiji za športno dejavnost. Komisije za obrambno vzgojo prebivalstva tržiška organizacija ni imela. Podobno komisijo ima nam-

reč občinska konferenca SZDL in v njej deluje precej rezervnih vojaških starešin.

Uspešnost lanskega dela potrjuje tudi veliko število rezervnih starešin, ki so napredovali. Organizacija rezervnih vojaških starešin v Trziču pa je lani dobro sodelovala z rednimi enotami JLA, s postajo milice in športnimi ter ostalimi organizacijami. Ker je revija Naša obramba pomembna za strokovno izobraževanje starešin, se je občinska organizacija trudila, da člani ne bi ostali brez nje. Tako so danes le redke starešine, ki je še nimajo.

Letošnji delovni program, ki so ga sprejeli na zadnji skupščini, ni nič manj obsežen. Njegova posebnost pa je, da bo skušala biti organizacija Zveze rezervnih vojaških starešin še bolj družbenopolitična organizacija, ne pa le ozka strokovna organizacija.

J. Košnjek

Društvo pedagogov telesne kulture

V začetku meseca je bil v Radovljici ustanovni občni zbor društva pedagogov telesne kulture. Ustanovil so ga zaradi številnih problemov na področju telesne kulture v občini.

Po dograditvi novih šolskih objektov v radovljiški občini se bo na primer treba lotiti tudi dograditve športnih objektov okrog šol. Če namreč športni objekti in igrišča ne bodo urejeni, bo to močno škodilo nadaljnjemu razvoju telesne kulture v občini. Razen tega telesni pedagogi ugotavljajo, da ni urejeno financiranje šolskih športnih društev. Le-ta zdaj životarijo in so v celoti odvisna od dobre

volje učiteljskih zborov in iznajdljivosti učiteljev telesne vzgoje. Tudi nekateri športni objekti v občini so precej zanemarjeni. Tako je na primer atletski stadion v Kropi uničen. Skratka, učitelji telesne vzgoje v radovljiški občini menijo, da je premalo denarja za šport in rekreacijo občanov in da se še posebno zanemarljivo šolsko telesno vzgojo.

Predlagali so tudi, da bi pri občinski zvezi za telesno kulturo ustanovili samostojni organ ali vsaj komisijo za izgradnjo in vzdrževanje športnih objektov.

C.P.

Šola v naravi

Posebna šola v Trziču, ki je podružna enota osnovne šole heroja Hraizerja, organizira za svoje učence v Pulju šolo v naravi. V Pulj bo odšlo

24 učencev, koder bodo bivali od 24. junija do 1. julija. Za izvedbo šole v naravi bosta del sredstev prispevala tudi DPM in TIS Trzič.

J.P.

SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

Radiološka kontaminacija in posredna ogroženost ljudi in živali

Pri kontaminaciji z radioaktivnimi padavinami so živali in človek neposredno ogroženi, čemur pa se skušamo izogniti predvsem z umikom v zaklonišče ali pa, če drugače ne gre, s prirodnimi zakloni in raznimi pokrivali ter zaščitnimi maskami. V primerih močnejših radioaktivnih padavin se rešujemo tudi s preseljevanjem v sosednje neogroženo področje. Vendar pa človeka ogrožajo radioaktivne snovi tudi posredno, npr. pri uživanju radioaktivnih rastlinskih in živalskih živil.

Del radioaktivnih delcev, ki se usedejo na rastline in z dežjem pronikajo v zemljo, namreč rastline vsrkajo in postanejo same radioaktivne. Količina vsrkanih radioaktivnih snovi je odvisna od hitrosti rasti rastline kot tudi od kemične sestave zemljišča. Vsrkane radioaktivne snovi se razporejajo predvsem v listih, manj v steblih in najmanj v zrnih, podzemnih plodovih in korenih. Zato moramo pri prehrani živali paziti na nevarnost radioaktivnih pašnikov in livad. Trave sestoj pretežno iz listov in zelo hitro rastejo, zato tudi vsrkajo pri R-kontaminaciji veliko radioaktivnih snovi iz zraka in zemlje. Vendar pa škoduje radioaktivno žarčenje tudi rastlinam. Prizadete so predvsem celice, ki se velikokrat delijo in s tem hitro rastoče rastline. To pomeni, da radioaktivnost snovi vplivajo neugodno na rast trav.

Živali, ki se hranijo z radioaktivno travo se notranje kontaminirajo in je tako ogroženo njihovo zdravstveno stanje ter posredno tudi zdravje ljudi, ki se hranijo z radioaktivnim mesom, mlekom ipd. Ta vidik zdravstvene zaščite je pomemben v zvezi z zakolom živali v sili.

Opisana nevarnost, izvira v radioaktivnih rastlinah (paša, krmljenje s svežo pokošeno travo), je tudi v zvezi z omejeno možnostjo dekontaminacije travnikov, pašnikov in podobnih površin. Take površine namreč dekontaminiramo po naravni poti, t.j. pustimo enostavno kontaminirane toliko časa, da izgubijo do določene stopnje svoje nevarne radioaktivne lastnosti. Ta čas je odvisen od časa polrazpada, ki je pa v posameznih primerih lahko zelo različen. Naravna dekontaminacija traja praviloma 10-kratni čas skupnega polrazpada radioaktivnih snovi, ki so prisotne v konkretnem primeru. Z 'o je nujno potrebno redno meriti stopnjo radioaktivnosti snovi in površin, ki jih izpostavimo naradni dekontaminaciji.

Posredna ogroženost, ki smo jo opisali, postaja vse bolj žgoče vprašanje tudi našega vsakdanjega življenja.

dr. S. Bavdek

Pod pokroviteljstvom podjetij Alpes Zelezniki in Murka Lesce je bil v soboto zvečer v polni dvorani v Dupljah svečan koncert moškega pevskega zbora Duplje ob 40-letnici delovanja. Zbor je pod vodstvom Francija Šarabona zapel več narodnih, umetnih in partizanskih pesmi. Koncerta so se udeležili med drugim tudi predstavniki kulturnega življenja iz Kranja. Najstarejšim članom zbora so ob tej priložnosti podelili spominska darila. — A. Z. — Foto: F. Perdan

S kopicico težav v novo sezono

Tržiško planinsko društvo ima na svojem območju, ki sega od Storžiča pa do Begunjsčice, štiri planinske domove. To so dom pod Storžičem, na Kofcah, Zelenici in dom na Dobrči. Vsi domovi so oskrbovani samo med sezono, drugače pa so zaprti. Sezona se začne maja, konča pa se septembra. Izjema je dom pod Storžičem, ki je odprt do oktobra, in dom na Zelenici, ki obratuje v določenih dneh tudi prek zime. Dom na Zelenici je edino dobro oskrbovan le v zimskih mesecih, ko je smučarska sezona. V vseh štirih domovih je na razpolago 174 ležišč, ki so med sezono skoraj vedno zasedena. Posebno težko je dobiti prosto ležišče v domu pod Storžičem, ko se izletnik lahko z avtomobilom pripelje prav do planinskega doma. Vsi domovi, ki so v oskrbi PD Tržič, so v precej slabem stanju. Sredstva, ki jih zberejo s članarino in del sredstev od prometa v domovih, so minimalna. Od celotne vsote prometa so upravičeni le na 2 odstotka sredstev, ki so namenjena za redno vzdrževanje domov. V preteklem letu jim je s temi sredstvi uspelo opraviti manjše popravilo v domu na Kofcah. Popravili so okenske okvire in jih propleskali. V najslabšem stanju pa je koča na Dobrči. Grajena je pretežno iz lesa, les pa je močno preperet in razpada. Doma se ne bi izplačalo popravljati, temveč na novo graditi. Za takšno obširno delo pa ni denarja. Druga slaba stran pa je še ta, da nima dom elektrike in vodovoda. Uporabljajo le kapnico. Verjetno je domu na Dobrči že zapisana njegova usoda.

Poleg slabega stanja domov, so tudi težave z oskrbniki domov. Tako je dom na Kofcah trenutno še brez oskrbnika, čeprav so tik pred otvoritvijo sezone. Podobne

težave imajo tudi z Zelenico. Oskrbnik, ki je bil zaposlen v domu, je sredi sezone prenehal delati. Da dom ne bi bil zaprt sredi sezone, so s težavo dobili novega oskrbnika, ki pa je sprejel delo le za določen čas. Kljub visokemu številu članov, saj jih ima društvo osemsto, ni med njimi dobili tistih, ki bi bili pripravljeni reševati takšne probleme. To se kaže tudi pri delovnih akcijah. Pred leti je pri gradnji doma na Zelenici delalo prostovoljno tudi po trideset ali še več prostovoljcev, danes pa za takšno obliko dela ni mogoče dobiti ljudi. Tako je treba

vsako delo plačati, za to pa ni dovolj sredstev.

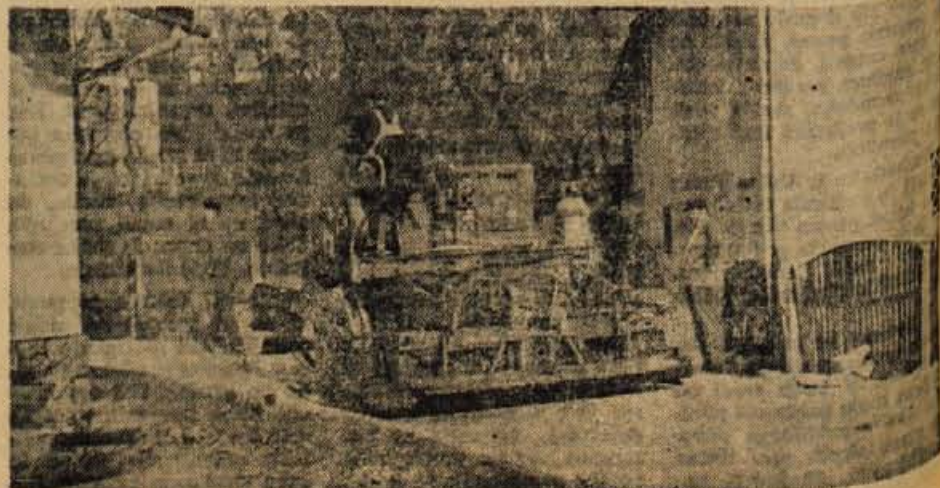
Planinsko društvo ima več odsekov. Najdelavnejši je alpinistični odsek, ki ima kar 36 aktivnih članov. Vsako leto organizirajo tudi alpinistično šolo. V šoli se učijo začetniki osnove plezanja in gibanja v stenah. Šola poteka v Dolžanovi soteski pri Tržiču, koder je okoli 80 metrov visoka stena, primerna za pouk v plezanju. Iz vrst alpinistov pa sprejemajo najboljše v GRS. V preteklem letu so člani z daljšim stažem v alpinističnem odseku napravili okoli petsto vzponov doma in v tujini. — Jp

Asfalt v Ljubnem, Otočah in na Posavcu

Pred kratkim so bila končana dela pri asfaltiranju cest v Ljubnem, Otočah in na Posavcu. Za to pomembno akcijo se je pred časom odločila krajevna skupnost, ki je z lastnimi sredstvi, sredstvi občinske skupščine, prispevkom prebivalcev in nekaterih delovnih organizacij, zbrala denar za asfaltiranje. Glavni vzrok, da so se odločili za asfaltiranje cest, je bilo veliko število avtomobilov in druge motorizacije v krajevni skupnosti. Zaradi vedno večjega prometa namreč makadamskih cest niso mogli več v redu vzdrževati.

Pri 670 tisoč dinarjih, kolikor so veljala dela, ki jih je opravilo Cestno podjetje iz Kranja, je prav gotovo pomemben samoprisevek občanov. Dogovorili so se, da bodo zbrali kar 120 tisoč novih dinarjev. Zdaj, ko je akcija tako rekoč končana, je večina prebivalcev tudi že podpisala, da bo izpolnila sprejeto obveznost. Zal pa je menda še okrog 10 odstotkov takšnih,

ki se s tem ne strinjajo. Prav zato vodstvo krajevne skupnosti upa, da bodo tako delovne organizacije na območju krajevne skupnosti, na katere so se obrnili po pomoč, kot nekateri občani, prispevali svoj delež za ureditev omenjenih dol. — A. M.

Asfaltiranje v Ljubnem. — Foto: F. Cvenkel

Ves teden, do vštete nedelje, 23. aprila

Vas vabi LUNA PARK
v Savskem logu v Kranju

- AVTODROM
- VRTILJAK
- MODERNI IGRALNI AVTOMATI
- SPORTNA STRELISCA

Pridite — razveselili se boste!

Komisija za delovna razmerja komunalnega podjetja **VODOVOD KRANJ** objavlja prosto delovno mesto

materialnega knjigovodje

Pogoji: ekonomska srednja šola, ekonomski tehnik in 3-letna praksa na področju vodenja materialnega knjigovodstva.

Nastop službe mogoč takoj. Stanovanja ni. Osebnih dohodkov je določen po pravilniku o delitvi OD. **Prijave in dokazila o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Komunalno podjetje Vodovod Kranj — komisija za delovna razmerja.**

Veletrgovinc ŽIVILA KRANJ

Cesta JLA 6/IV Kranj objavlja prosta delovna mesta:

mesarjev — sekačev

Pogoj: KV mesar;

uslužbence v knjigovodstvu

Pogoj: srednješolska izobrazba;

IN SPREJME VEČ UČENCEV za prodajalce za gostinske delavce

Pogoj: uspešno dokončana osemletka in vesele do poklica.

Nastop učencev oziroma službe je mogoč takoj ali po dogovoru.

Triglavski turni smuk

Planinska društva Javornik — Koroška Bela, Mojstrana in Gozd-Martuljek bodo 22. in 23. aprila organizirala že četrtil tradicionalni triglavski turni smuk.

Udeleženci se bodo zbrali v soboto, 22. aprila, zjutraj pred Kovinarsko kočjo in od tod krenili do Stanličevega doma. V nedeljo pa bodo odšli iz grebena Rži nad Stanličevim domom na progo, ki poteka iz Rži v Konto Rjavlne, prek Pungrtov in Apnenice, mimo ovčarske kočje na Polje. Od tod se bodo podali

na Vrtačo in Plešo in prek melin pod Dražkimi vrhovi v zatrep Krme. Proga je dolga devet kilometrov in ima višinsko razliko 1450 metrov.

Vsak smučar planinec bo prejel za enkratno udeležbo bronasti znak, za trikratno udeležbo srebrni znak in za petkratno udeležbo zlati znak. Triglavskega turnega smuka se lahko udeležijo vsi člani planinskih društev in drugi, organizatorji pa priporočajo ustrezno zimsko opremo in dobro fizično pripravljenost udeležencev. D. S.

Smo na pragu nove turistične sezone in v letu, ko poteka akcija »Očistimo Slovenijo«, pa vendar taki prizori niso redki. Kup smeti in odpadkov na zgornjem posnetku je naš fotoreporter »ujel« v Retečah tik ob kopalšču na bregu Sore. To pa tudi ni edino smetišče na tem predelu. Z raznovrstnimi odpadki — papirjem, steklenicami, škatlami itd. — je »okrašen« breg na dolžini več sto metrov. Domačini za to krivijo v glavnem priseljence, ki so si postavili počitniške hišice na polici nad Soro, vendar je jasno, da krivda ne zadene samo njih. Po naslovih na časopisih sodeč, ki jih je moč najti med smetmi, si tudi domačini radi privoščijo odlaganje raznovrstne krame ob Sori. Izvedeli smo, da bo sicer breg pod znanim gostiščem Flisek očiščen že v teh dneh, ostale smeti pa bodo ostale — vsaj za zdaj. Predstavniki turističnega društva Reteče so tudi povedali, da bodo vsaj do začetka kopalne sezone poskušali stvar urediti, jasno pa je tudi, da brez sodelovanja z ostalimi prebivalci ne bo šlo. J. G. — Foto: F. Perdan

Določili primernejše mesto za smeti

V petek so se v Trziču sestali člani sveta za urbanizem. Po enem letu so se končno odločili za postavitev smetišča. Smetišče, ki je bilo sedaj ob Trziški Bistrici na južnem delu mesta, ni bilo primerno. Ko so sežigali smeti, se je dim valil proti mestu in kvaril že tako slab zrak spričo številne industrije v trziški občini.

Posebna komisija se je odločila, da se prestavi smetišče v »Rožičevo šumnico« pri Kovorju. Toda vaščani so se pritožili, da bi jih sežiganje smeti motilo pri vsakdanjem delu. Ker svet ni hotel več zavlačevati s prestavitvijo smetišča, so se nato odločili za »Padarjevo šumnico«, ki je bolj oddaljena od naselja.

Arhitektski biro pri SGP Trzič bo do konca aprila izdelal vso potrebno dokumentacijo in predračun. Svet za urbanizem pa bo uredil gradbene in komunalne zadeve. Zago-

toljena so tudi finančna sredstva za uredništev načrta. Smetišče bodo prestavili na »Padarjevo šumnico« takoj ko bo mogoče, predvidoma v dveh mesecih. -jp

Ko ste mislili, da že vse veste, je izšla

revija

v njej boste prebrali:

- Kmete naj uničijo, gospodo bo samo pobralo
- Iz serije naše zastrupljeno mesto:
- Preveč govorimo
- Zgode in nezgode avtostoparja
- Veseljko potuje po Evropi
- Srednješolec v osnovnošolskem kalupu

Ne pozabite na rubriko

- Telefon za vas, ki iščete
- horoskop za vsak dan posebej
- vaša anketa
- dogodivščine legionarja
- moda
- šport
- avtomobilizem
- štiri strani križank

M revijo dobite pri svojem prodajalcu časopisov.

revija

NAGRAJUJE

UCENCI OSMIH RAZREDOV OSNOVNIH SOL NABIRAJTE NOVE NAROČNIKE ZA REVIZIJO M V SVOJEM, DOMACEM KRAJU. VPRAŠAJTE RAZREDNIKA, KI VAM BO RAZLOŽIL PRAV VSE O NOVI AKCIJI.

TEKMOVANJE BO TRAJALO DO 31. MAJA LETOS. NAJUSPESNEJŠE RAZREDE ČAKAJO ZANIMIVE NAGRADE. VEČ ZBRANIH NOVIH NAROČNIKOV, VEČJA MOŽNOST ZA NAGRADO IN KONČNI IZLET CELOTNEGA RAZREDA.

INDEXI V KRANJU ● INDEXI V KRANJU

V soboto, 22. aprila, bo prvič igral za ples v Kranju v spodnji dvorani hotela na Šmarjetni gori sarajevski ansambel INDEXI. Nastop INDEXOV je v okviru maturantskega plesa. Ansambel INDEXI je bil zmagovalec festivala Zagreb 71 v konkurenci pop ansamblov. Na plesu bo tudi light show.

Poseben avtobus Kompassa bo vozil plesalce izpred hotela Creina od 18. ure dalje na Šmarjetno in nazaj do 23. ure, ko bo s Šmarjetne odpeljal zadnjič. Ob 23.45 pa bo odpeljal izpred hotela Creina v Skofjo Loko, na Jeprco, v Medvode in Ljubljano. Prevoz je brezplačen.

INDEXI V KRANJU ● INDEXI V KRANJU

Mladinska akcija Očistimo Slovenijo v Kamni gorici

V sodelovanju z osnovno šolo Stane Zagar iz Lipnice in krajevno skupnostjo Kamna gorica je mladina v Kamni gorici v preteklem tednu očistila vas.

Zbrali so nad 800 kg papirja, en tovorni avto steklenih predmetov in dva tovorna avtomobila odpadnega železa. Podatki potrjujejo, da je mladinska akcija v Kamni gorici uspela. Če bi take akcije organizirali bolj pogosto, bi bila naša naselja bolj urejena, vodne struge bi bile bolj čiste, mladina pa bi dobila nekaj denarja za predmete, ki sicer kvarijo videz kraja.

Predstavljamo vam pohištvo za jutrišnji dan

... in E program meblo in program BARBARA brest in kuhinja VENERA marles in zavese in preproge in ...

V FESTIVALNI DVORANI NA BLEDU OD 14. APRILA DO 4. MAJA ODPRTO VSAK DAN OD 10 - 19 URE TUDI OB NEDELJAH IN PRAZNIKI!

Podjetje

AUTOCOMMERCE

Ljubljana, Trdinova 4

odpira novo poslovno enoto — trgovino v Škofji Loki in razglašča naslednja prosta delovna mesta:

1. poslovodje
2. dveh prodajalcev
3. blagajnika
4. skladiščnega delavca
5. snažilke

Pogoji:

- pod 1.: visoko kvalificiran prodajalec tehnične stroke s 4-letno prakso v prodaji avtomobilskih delov in z znanjem nemščine;
 pod 2.: kvalificiran prodajalec tehnične stroke z 2-letno prakso v prodaji avtomobilskih delov in pasivnim znanjem nemščine;
 pod 3.: ekonomski tehnik z 2-letno prakso;
 pod 4. in 5.: osemletka.

Poskusna doba po pravilniku podjetja. Pismene ponudbe sprejema splošni sektor podjetja 15 dni po objavi razglašča.

Upravni odbor počitniškega doma sindikalnih organizacij

LIP BLED

lip bled

razglašča naslednji razpis prostih delovnih mest za določen čas (sezonski) maj—september, v počitniškem domu v Seči pri Portorožu:

1. upravnika
2. kuharice
3. servirke
4. kuhinjske pomočnice

Pogoji:

- pod 1.: znanje vodenja evidence, nabave, šoferski izpit B kategorije;
 pod 2.: kvalificirana kuharica;
 pod 3.: PK ali priučena servirka;
 pod 4.: kuhinjska pomočnica.

Osební dohodek po dogovoru. Pri razpisu lahko sodelujejo tudi upokojenici. Pismene ponudbe pošljite najkasneje do 25. aprila na LIP Bled — Upravni odbor počitniškega doma 64260 Bled, Ljubljanska cesta 32.

Razpisna komisija
ETIKETE ŽIRI

razpisuje po členu 90 statuta
Etikete — Žiri
delovno mesto

direktorja
(reelekcija)

Pogoji:

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- 1.: da ima visoko ali višjo izobrazbo, 6 let prakse, od tega najmanj 3 leta na vodilnih delovnih mestih;
- 2.: da ima srednješolsko izobrazbo, 12 let prakse, od tega najmanj 6 let na vodilnih delovnih mestih.

Vlogo z dokazili in življenjepisom naj pošljejo kandidati do 25. aprila 1972 na naslov:

Etiketa — Žiri 64226 — komisija za razpis delovnega mesta direktorja.

Konfekcija
MLADI ROD
Kranj

Pot na kolodvor 2

sprejme

1. večje število delavk na priučevanje za šivilje
Priučevanje bo v obratu Trstenik.
2. 5 vajenk za šivilje

POGOJI:

1. končana oz. nedokončana osnovna šola, možnost priučevanja je tudi pred 15 letom;
 2. uspešno končana osnovna šola.
- OD so določeni s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov na osnovi samoupravnih sporazumov. Prevoz na delo v celoti povrnemo.

Interesenti naj oddajo pismene prošnje oz. se zglasijo v tajništvo, kjer lahko dobijo ustne informacije.

Komisija za razpis delovnega mesta računovodje pri
Konfekciji Kroj
Škofja Loka

razpisuje prosto delovno mesto

računovodje

Poleg splošnih pogojev se zahtevajo še naslednji pogoji:
 višja šola finančne smeri in 3 leta ustrezne prakse;
 ekonomska srednja šola in 8 let ustrezne prakse;
 nepopolna srednja šola in 10 let ustrezne prakse.
 Rok za vlaganje prijav je 10 dni po objavi razpisa.

mali oglasi

PRIDAM

Prodajam dve novi SAMO-KOLNICI. Martinka Dacar, Breg ob Savi 28. Kranj 2152

V najem oddam KOSNJO v Sebenjah pri Tržiču. Ponudbe poslati pod »Košnja«

Prodajam 15-tonsko STI-SKALNICO in VRTALNI STROJ, možno rezanje navojev. Praše 34, Kranj 2112

Prodajam KRAVO, ki bo majna četrtič teletila, težko 600 kg. Podljubelj 10, Tržič 2113

Prodajam OMARO za dnevno sobo, MIZICO in MIZICO za televizijo. Ogled v popoldanskem času. Pirc Mira, Kranj, Mencingerjeva 5 2114

Prodajam 650 kosov OPEKE monta 12. Zabnica 30 2115

Prodajam KRAJNIKE za OPAZE, SLAMO in SENO. Strahinj 65, Naklo 2116

Prodajam globok OTROSKI VOZICEK. Naslov v oglasnem oddelku 2117

Prodajam BIKA za pitanje in KRAJNIKE. Sp. Besnica 18 2118

Po ugodni ceni prodajam 20-cokolaki GUMI VOZ, nosilnosti 5000 kg. Drulovka 12, Kranj 2119

Prodajam 200 kg težko mernato SVINJO. Strahinj 67, Naklo 2120

Prodajam lepe BOROVE PLOHE. Suha 24, Kranj 2121

Prodajam AJDO in suhe hrastove PLOHE. Sr. Bitnje 22, Zabnica 2122

Prodajam SENO. Breg 7, Krki 2123

Prodajam KRAVO s četrtim teletom. Senčur, Pipanova 40 2124

Poceni prodajam kompletno SOBNO OPRAVO in LOSCILEC za parket. Rakovec, Sorlijeva 11, Kranj 2125

Prodajam globok OTROSKI VOZICEK. Cesta Kokrškega odreda 44, Kranj 2126

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moša Pljake — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1.135 — Telefon: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, mašopisna in naročniška služba 22-152. — Naročniška letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 30 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 30% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

5000 din nagrade. Verkič Milan, Gorenjesavska 28 c, Kranj 2144

POSESTI

Prodajam HISO, zgrajeno do prve plošče. Informacije pri Lubeju, Cerklje 253 2145

V Kranju oddam DELAVNICO v najem. Mlekarska 10, Kranj 2146

Gobarska družina Kranj bo priredila v ponedeljek, 24. aprila, ob 19. uri v prostorih krajevnne skupnosti na Zlatem polju (nad garažami) predavanje o spomladanskih gobah. Vse ljubitelje gozdnih lepot vabimo na to zanimivo predavanje.

ZAPOSLOTITVE

GOSPODINJSKO POMOCNICO ali starejšo gospo vzemem za varstvo dveh otrok. Za hrano in stanovanje preskrbljeno, ostalo po dogovoru. Lah Majda, Klanec 13, Komenda 2147

Službo dobi ELEKTROMEHANIK za previjanje elektromotorjev in transformatorjev. Plača 1900 din. Telefon 061-310-119 2098

Iščem pošteno ZENSKO za pomoč v slaščičarni. Delo deljeno. Vprašati v SLASČICARNI SINK KRANJ 2148

IZGUBLJENO

V Britofu pred gostilno »Johanna« izgubljen PONY EXPRES št. motorja 9987047 vrnite proti nagradi v Britof 158, Kranj 2149

ZENITVE

Kmečki fant 28/178 z dobro službo želi spoznati kmečko dekle od 20 do 28 let, ki se želi poročiti na manjšo kmetijo. Ponudbe poslati pod »Gorenjka« 2150

OSTALO

Opozorjam, da nisem plačnik dolgov moje žene Frančiške Jagodic, Mlekarska 16, Kranj, Jagodic Janko st., Mlekarska 16, Kranj 2151

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

SREDA, 19. aprila, ob 18. uri — Fauquez: AMBROSIO UBIJA ČAS; uprizorijo učenci osnovne šole Stane Zagar iz Kranja

KINO

Kranj CENTER
19. aprila amer. barv. film MESTO V MRAKU ob 16., 18. in 20. uri

20. aprila amer. barv. film MESTO V MRAKU ob 16., 18. in 20. uri

21. aprila amer. barv. film MOST PRI REMAGENU ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIC
19. aprila franc. barv. film POSODI ZENO PRIJATELJU ob 16., 18. in 20. uri

21. aprila amer. barv. film MESTO V MRAKU ob 16., 18. in 20. uri

Tržič
19. aprila amer. barv. film JUNAKI ZAHODA ob 18. uri

21. aprila premiera amer. barv. filma DNEVNIK JEZNE GOSPODINJE ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM
19. aprila premiera amer. barvnega filma PONNY EXPRESS ob 18. in 20. uri

20. aprila amer. barv. film PONNY EXPRESS ob 18. in 20. uri

Škofja Loka SORA
19. aprila angl. barv. film VSE ZA KARIERO ob 18. in 20. uri

20. aprila amer-ital. barv. film MASCEVALEC CAKMUL ob 20. uri

21. aprila amer-ital. barv. film MASCEVALEC CAKMUL ob 18. in 20. uri

Železniki OBZORJE
19. aprila amer. barv. film MESTO NASILJA ob 20. uri

21. aprila angl. barv. film VSE ZA KARIERO ob 20. uri

Radovljica
19. aprila amer. barv. film DVA BREZ ZENE ob 18. uri, jugoslov. barv. film NA GORI RASTE ZELEN BOR ob 20. uri

20. aprila franc. barv. film PLACILO ZA STRAH ob 20. uri

21. aprila jugoslov. barvni film NA GORI RASTE ZELEN BOR ob 20. uri

Jesenice RADIO
19. aprila italij. barv. CS film NOROST

20. aprila amer. film PRICA MORA UMRETI

21. aprila jugoslov. film LOV NA JELENE

Jesenice PLAVZ
19. aprila amer. film PRICA MORA UMRETI

20. aprila franc. barv. film SANATORIJ ZA ZENE

VABI NA AVTOBUSNE IZLETE:

CORTINA D' AMPEZZO
29. APRILA IN 4. JULIJA

GRAŠKI VELESEJEM
6. MAJA

KOROŠKA JEZERA
21. MAJA

GROSS-GLOCKNER
28. MAJA, 4. JULIJA, 22. JULIJA

BUDIMPEŠTA
24. DO 25. JUNIJA

MÜNCHEN
z obiskom hiše Necker-mann z naprej prejetim katalogom
6. maja, 3. JUNIJA, 1. JULIJA

INFORMACIJE IN PRIJAVE V NAŠIH TURISTIČNIH POSLOVALNICAH NA BLEDU V ŠKOFJI LOKI, RADOVLJICI IN LJUBLJANI, SUBIČEVA 1.

nesreče

SOPOTNIK UMRL

V nedeljo, 9. aprila, se je pripetila huda prometna nesreča na cesti med Hrušico in Dovjem. Več oseb je bilo ranjenih, med njimi tudi Venclav Pavlus z Dovjega, ki so ga prepeljali v Jeseniško bolnico. V soboto pa so sporočili, da je ranjeni Pavlus, ki je bil sopotnik v eni od avtomobilov, umrl.

IZSILJEVANJE PREDNOSTI

V soboto zjutraj se je pripetila prometna nesreča tudi v Sv. Duhu pri Skofji Loki. Pavel Mrak iz Skofje Loke je zapeljal s svojim avtomobilom s stranske ceste na glavno, ne da bi se prepričal, če je prosta. Zaradi izsiljevanja prednosti in in neprevidnosti je trčil v vozilo Dušana Stojanoviča iz Kranja, ki je vozil proti Loki. Zaradi trčenja je bila ranjena Stojanovičeva sopotnica Mija Pečelin iz Kranja. Škoda na vozilih znaša 8000 dinarjev.

Z AVTOM V GRMOVJE

Pretekli četrtek zvečer je vozil voznik osebnega avtomobila Janez Povšnar iz Spodnje Kokre od Spodnje Bele proti Bobovku. Zaradi neprimerne hitrosti in vožnje pod vplivom alkohola je v ostrem desnem ovinku zapeljal s ceste, vozil nekaj časa po grmovju in nato spet zavil na cesto. Sopotnica Mirjana Novak iz Kranja je bila pri nesreči huje ranjena in so jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Voznik po nesreči ni počakal, temveč je odpeljal dalje in so ga izsledili naslednji dan zjutraj.

MOPEDIST POSKUSAL POBEGNITI

V soboto ob pol enih zjutraj je peljal od Gorenje vasi proti Skofji Loki mopedist Milan Martinčič s Koprivnika pri Gorenji vasi. V Poljanah ga je ustavila patrulja prometne milice, vendar Martinčič ni počakal, temveč je pospešil hitrost, da bi pobegnil. Po 200 metrih vožnje je zapeljal v levi občestni jarek in padel na cestišče ter se hudo ranil. Mopedist ni imel ustreznega vozniškega dovoljenja.

ZBIL MOPEDISTA

V soboto, 15. aprila, ob 7. uri zjutraj je vozil voznik osebnega avtomobila Peter Bohinc iz Skofje Loke od Loke proti Jopci. Na Godešiču je v levem ovinku zaradi neprimerne hitrosti trčil v mopedista Albina Bernarda iz Reteč ter ga zbil s ceste. Mopedist je bil ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnico. -jk

TRCENJE ZARADI NEPREVIDNOSTI — Prejšno sredo na križišču Oldhamske ceste in ulice Moše Pijade v Kranju — Foto: A. Zalar

Vozniku fička KR 222...

V nedeljo, 16. aprila, približno ob šestih popoldne, sem se vračala iz Kranja. V vasi Bitnje sem na stranski poti videla fička, ki je čakal, da bo lahko prišel na glavno cesto. Prepričana sem bila, da bo šofer pogledal na levo in desno, preden bo zapeljal na cesto. To pa se ni zgodilo. Šofer je gledal na desno — v smer proti Zabnici in ne da bi pogledal še na levo, zapeljal na glavno cesto. V tem trenutku sva bila že tako blizu, da se še danes čudim, kako da ni prišlo do nesreče. V zadnjem trenutku sem z vso silo zapeljala na levo in ga opozarjala s hupo, da cesta ni prosta.

Vem, da se to lahko zgodi vsakemu šoferju in da to ni nič novega, vendar vam ne pišem zato, ampak zaradi obnašanja voznika, ki je temu dogodku sledilo. Izstopila sem iz avtomobila in šla proti fički, da bi vprašala šoferja, kako more spregledati vozila, ki prihajajo z njegove leve, in to še izza ovinka. V fičko so bili trije potniki, 2 moška in 1 ženska. Ko sem se jim približala, so se začeli smejati in norčevati, nato pa je avto odpeljal.

Rada bi vprašala šoferja, ali bi v primeru nesreče tudi bil nasmijan in bi odpeljal s kraja nesreče. Takih šoferjev je med nami vse več in številnim nesrečam se v takih primerih ni čuditi.

Mislím, da je ravnanje takih šoferjev več kot nesramno in neodgovorno. Zato, tovariš z avtom KR 222... vam svetujem, da ne vozite avta, če ravirate vedno tako neod-

govorno, ker ne ogrožate samo svojega življenja, ampak življenja drugih! Mislím pa tudi, da vam ob vašem smehu to ne prihaja na misel... N. Benedik

Gorenjska oblačila Kranj
objavlja prodajo
rabljenih osnovnih sredstev
in drobnega inventarja:

3 likalne preše
nekaj likalnikov
šivalne stroje
ostale nerabne opreme
in drobnega inventarja

Prodaja bo v ponedeljek, 24. aprila na upravi podjetja. Ogled predmetov je možen vsak dan od 8. do 14. ure.

Zahvala

Ob bridki izgubi drage hčerke in sestre

Olge Filo-Fabjan

se najlepše zahvalujemo vsem znancem in prijateljem za izrečeno sožalje in poklonjeno cvetje.

Zaljuoč: mama in sestra z družino

Kranj, 16. aprila 1972

Tragično in mnogo, mnogo prezgodaj so za vedno odšli od nas naši ljubljani in nepozabni

Ivan Mihelčič, ščetarski mojster
žena Tilka, roj. Kern
sin Ivan, dijak STŠ
hčerka Silvica, učenka 6. razr.

Do pogreba, ki bo v sredo, 19. aprila, ob 15.45 izpred hiše žalosti na pokopališče v Zg. Bitnje, ležijo doma v Kranju, Stražiška 12.

Globoko žaljuoč: hčerka Milojka, mama, brat Srečko Mihelčič z družino, brat Jože Kern z družino, sestra Francka Hodnik z družino in drugo sorodstvo

Kranj, Koseze, Komenda, Vrh-Dolsko, Celje, Ljubljana,
17. aprila 1972

Zahvala

Ob nenadni izgubi našega dragega očeta in starega očeta

Franca Jelovčana
Hotovnikovega ata

izrekamo iskreno zahvalo vsem dobrim sosedom za nesebično pomoč, sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, kolektivoma hotela Jelen in veletrgovine Loka ter Ančki in Janku Dolenc za podarjene vence. Enako zahvalo izrekamo č. duhovščini, vsem, ki ste dragega pokojnika tako številno spremlili na njegovi zadnji poti in vsem, ki ste z nami sočustvovali in nam izrekli sožalje.

Zaljuoč: sinova Jože in Mirko, hčerke Ančka, Kati, Francka in Pavla z družinami ter hčerka Malka s Hinkom

Poljane, Šk. Loka, Kranj, Sp. Kašelj, Brezje, 19. aprila 1972

Današnji čas je tak, da želi čim več občanov opraviti vozniške izpite. Nekateri so pri tem uspešni, drugi pa ne. Na vprašanje, kakšno je znanje kandidatov in kje ter zakaj jih največ odpove, odgovarjajo člani izpitne komisije iz Kranja.

kandidatov ni urejeno. Vozila in instruktorji se menjajo in to spravi kandidata s tira. So instruktorji, ki učijo ves dan. Ko se utrudijo, njihovo poučevanje ni takšno, kakršno bi bilo sicer, čeprav kandidat upravičeno pričakuje kvaliteten poduk, saj vsako uro plača.

● Anton PRIMC, član izpitne komisije: »Član izpitne komisije sem 4 mesece. Na praktični vožnji pade največ kandidatov zaradi slabe pripravljenosti, kar še povečuje tremo in nezaupanje vase. Eden od vzrokov za to je zanesljivost ta, da kandidati pri AMD zaradi velikega navala ne dobijo rednih ur vožnje in imajo le-te razdrobljene. Kandidati so premalo pozorni na prometne znake in okolico, precej pa jih odpove pri postavljanju in pri vožnji v križišču. So pa primeri, ko nekdo naredi izpit že prvič brez večjih težav. To so predvsem mlajši s smislom za vožnjo.«

● Slavko MANFREDA, predsednik izpitne komisije: »Član komisije sem 15 let in ugotavljam, da kandidati ne opravijo praktičnega dela izpita zaradi premajhne izkušenosti pri vključevanju v promet. Izkušnje pa se dobe le z veliko urami vožnje. Marsikomu svetujemo, naj naredi še toliko in toliko ur in naj se potem prijavljuje. Nekateri ubogajo, drugi pa ne. Pri tem poučevanje

● Marjan HAFNER, član izpitne komisije: »10 let sem član izpitne komisije. Vsak dan me čaka sedem kandidatov, in to je precejšen napor. Mislim, da je glavna pomanjkljivost kandidatov premalo vožnje pred izpitom zaradi dragih učnih ur. Najbolj kritična izpitna vožnja je po moje vožnja ponoči in v dežju, ko mora kandidat misliti tudi na luči. Sicer pa jih največ pade v vožnji skozi križišča, pri stop znakih in pri speljavanju, mnogi pa tudi izsiljujejo. To je zelo nevarno in instruktor večkrat prepreči nesrečo. Zgodilo se mi je že, da nas je kandidat prevrnil. Na srečo brez posledic.«

J. Košnjek

45 tisoč obiskovalcev

V ponedeljek zvečer so v šavskem logu v Kranju zavrli XI. mednarodni spomlanski sejem, na katerem je okraj prevladovala kmetijika mehanizacija. Sejem si je ogledalo okrog 45 tisoč obiskovalcev, razstavljalci pa so brez pogodb zabeležili

okrog 10 milijonov novih dinarjev prometa.

Prireditveni prostor v šavskem logu v Kranju bo spet oživel v začetku avgusta letos, ko bo od 4. do 15. avgusta XXII. mednarodni gojenjski sejem.

A. Z.

Prešernovci v Italijo

Mešani pevski zbor France Prešeren iz Kranja bo danes zvečer odpotoval na petdnevni obisk v italijansko ligursko pokrajino, kjer bo nastopil na proslavah v počastitev obletnice zmage nad fašizmom. Znano je, da kranjski sindikat in zveza komunistov že od 1963. leta sodelujeta s sorodnimi organizacijami v Savonij. V okviru tega sodelovanja je letos odbor za kulturo in rekreacijo federacije sindikata električnih delavcev za ligursko pokrajino povabil

pevski zbor France Prešeren na proslavo. Prešernovci bodo nastopili v Genovi in v Savonij. Razen tega se bodo srečali še s komunalnimi in pomorskimi delavci v Genovi. Skupaj z njimi bodo odpotovali tudi predstavniki kranjskih družbenopolitičnih organizacij, kjer se bodo v obeh mestih s predstavniki sorodnih organizacij pogovarjali o nadaljnjem sodelovanju. Z obiska se bodo vrnili v ponedeljek zvečer.

A. Z.

ljubljska banka

Kranjski alpinisti na Kilimandžaro

Alpinistični odsek Planinskega društva iz Kranja ter gorski reševalci praznujejo letos 25. obletnico uspešnega delovanja. Zato je upravni odbor društva sklenil, da bo v slavnostnem letu organiziral alpinistično odpravo, ki naj bi se povzpela na 5200 m visoki Mavenci in 5895 metrov visoki Kilimandžaro. Oba slavna vršaca sta v afriški državi Tanganjika. Kilimandžaro so jugoslovanski planinci

in alpinisti že osvajali, medtem ko na vrhu Mavencija še ni bilo Jugoslovana in bodo tako, če bo šlo vse po sreči, Kranjčani prvi. Na dolgo pot v Afriko bo odšlo letos septembra 15 kranjskih alpinistov ter reševalcev. Odprava je bila dolga negotova, ker so bili stroški potovanja z letalom izredno dragi. Pred kratkim pa so našli ugodno ceno in je tako odločitev za pot v Afriko dokončna, če-

prav bo potovanje z letalom do Afrike in nazaj še vedno največji strošek odprave. Kranjčani želijo na Kilimandžaro in Mavenciju preplezati čim več smeri.

Alpinisti in reševalci bodo izdali ob srebrnem jubileju tudi posebno brošuro, v kateri bo opisano 25-letno delo ter poročilo o afriški odpravi.

—JK

OBISČITE NAS V NOVI TRGOVINI NA REČICI

NUDIMO VAM

vrata vseh vrst obloge iz masivnega lesa opazne plošče za gradbeništvo iso-span lesobetonski zidaki

lip bled

TRGOVINA JE ODPRTA: OB TORKIH DO 18. URE, OB SOBOTAH DO 12. URE, OSTALE DNEVE PA DO 14. URE.

Naš naslov: TRGOVINA lip bled - REČICA, tel. 77-328, int. 9